

Treball de Fi de Grau

Títol

Auditoria dels protocols per aplicar perspectiva de gènere a les informacions i per a reformular la violència masclista als informatius de TV3

Autoria

Núria Casarramona Fages

Professorat tutor

Juana Gallego Ayala

Grau

Comunicació Audiovisual	
Periodisme	X
Publicitat i Relacions Públiques	

Tipus de TFG

Projecte	X
Recerca	

Data

19/06/2019

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	Auditoria dels protocols per aplicar perspectiva de gènere a les informacions i per a reformular la violència masclista als informatius de TV3		
Castellà:	Auditoría de los protocolos para aplicar perspectiva de género en las informaciones y para reformular la violencia machista en los informativos de TV3		
Anglès:	Audition of the protocols to apply a gender perspective to information and to reformulate gender-based violence in TV3 news		
Autoria:	Núria Casarramona Fages		
Professorat tutor:	Juana Gallego Ayala		
Curs:	2019/20	Grau:	Comunicació Audiovisual
			Periodisme
			Publicitat i Relacions Públiques

Paraules clau (mínim 3)

Català:	TV3, TVC, UAB, perspectiva de gènere, protocol, auditoria, informatius
Castellà:	TV3, TVC, UAB, perspectiva de género, protocolo, auditoría, informativos
Anglès:	TV3, TVC, UAB, gender perspective, protocols, audition, news

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:	En aquest treball de fi de grau s'ha analitzat el compliment dels protocols que TV3 va aplicar a la informació que emet a partir del gener del 2019. S'ha dut a terme una anàlisi dels Telenotícies Migdia i Vespre i de les tertúlies de Els Matins i +324. També conté una part analítica més qualitativa en la qual s'analitza el tractament de la informació dels 9 casos de violència de gènere que hi va haver a Catalunya l'any 2019. Així doncs, respon a l'anàlisi dels: <i>Protocol per aplicar perspectiva de gènere a les informacions</i> i <i>Protocol per a reformular la violència masclista</i> .
Castellà:	En este trabajo de fin de grado se ha analizado el cumplimiento de los protocolos que TV3 aplicó a la información que emite a partir de enero de 2019. Se ha llevado

	<p>a cabo un análisis de los Telenotícias del mediodía y de la noche y de las tertulias de Els Matins y +324. También contiene una parte analítica más cualitativa en la que se analiza el tratamiento de la información de los 9 casos de violencia de género que hubo en Cataluña en el año 2019. Así pues, responde al análisis de los: <i>Protocolo para aplicar perspectiva de género en las informaciones y Protocolo para reformular la violencia machista.</i></p>
Anglès:	<p>In this final degree project, we have analyzed the compliance with the protocols that TV3 applied to the information it broadcasts from January 2019. We have analyzed the news in the noon and in the night and the social gatherings of Els Matins and +324. It also contains a more qualitative analytical part which analyzes the treatment of information on the 9 cases of gender violence that occurred in Catalonia in 2019. Thus, it responds to the analysis of: Protocol to apply perspective of gender in the information and Protocol to reformulate the sexist violence.</p>

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	2
a. Justificació i interès del tema	3
b. Objectius i metodologia	4
2. MARC TEÒRIC	6
3. METODOLOGIA	14
a. Anàlisi Quantitativa	14
b. Anàlisi Qualitativa	21
4. ANÀLISI QUANTITATIVA	23
a. Telenotícies	23
i. TN Migdia	23
ii. TN Vespre	23
iii. Resultats TN	24
b. Tertúlies	41
i. Els Matins	41
ii. Més 324	47
5. ANÀLISI QUALITATIVA	52
6. CONCLUSIONS	76
7. BIBLIOGRAFIA	82
8. ANNEX	84

1. INTRODUCCIÓ

Davant la proposta de TVC (Televisió de Catalunya) d'analitzar els Protocols adoptats l'any 2019 per tal d'oferir una informació amb perspectiva de gènere i fer un millor seguiment de la violència masclista, aquest Treball de Fi de Grau, que es fa en col·laboració entre la Facultat de Ciències de la Comunicació i TVC, té com a objectiu determinar el seguiment de dits protocols.

Per tal de saber si s'estan complint o no, el treball s'ha dividit en dues grans parts que corresponen a dues anàlisis diferents: Una anàlisi quantitativa per al contingut informatiu dels telenotícies del migdia i vespre i les tertúlies d'Els Matins i Més324, i una altra qualitativa per a valorar el tractament de la violència de gènere a partir de les notícies sobre VM¹ que han aparegut als programes analitzats a la primera part. A causa de la dificultat d'anàlisi del gènere de les tertúlies, molt variable, aquestes contenen una part quantitativa i una altra de qualitativa a partir de la reflexió dels temes tractats amb relació a les dones.

La primera serà una anàlisi a partir d'una base de dades creada *ad hoc* per aquesta recerca, en la qual s'ha anat apuntant la quantitat de dones que apareixen, la seva identificació, el seu temps de paraula... i totes les variables que s'han determinat a la metodologia, que s'explicarà detingudament més endavant. El tractament d'aquesta base de dades han donat com a resultats unes taules i gràfics que han servit per a analitzar la presència que tenen les dones en tota mena d'informació, així com esbrinar la manera en què se les representa. Per a les tertúlies també s'han creat unes taules en les quals podrem veure el nombre d'homes i dones presents i les temàtiques tractades. També s'ha fet un comentari qualitatiu on es parla de les persones convidades, els seus càrrecs i els temes relacionats amb les dones que han sortit als programes analitzats.

La segona part, corresponent a l'anàlisi qualitativa, analitza com es va abordar la violència masclista prenent com a base les notícies incloses als telenotícies

¹ Violència masclista

seleccionats a la primera part d'aquest treball, intentant esbrinar si s'apliquen les directrius que la mateixa TVC va determinar com a necessàries amb la creació dels protocols sobre perspectiva de gènere i sobre tractament de la violència masclista. Per això, s'han agafat com a mostra les notícies que parlen de violència de gènere que s'emmarquen dins els informatius analitzats a la primera part, la més quantitativa. En un principi s'havia pensat la possibilitat d'analitzar també els 9 casos d'assassinats haguts a Catalunya per Violència Masclista durant el 2019, però de seguida ens vam adonar que abordar amb profunditat l'anàlisi requeria una altra metodologia i un altre tipus d'anàlisi i un seguiment diferent, ja que s'hauria d'haver analitzat el seguiment de cada cas des del principi fins la fi, la qual cosa era fer un altre Treball de Fi de Grau diferent.

a. Justificació i interès del tema

Com a dona i estudiant de periodisme l'interès és evident; davant l'escassa representació que tenen les dones als mitjans, tot i ser al segle XXI, es fa imprescindible que els mitjans es plantegin si la informació que ofereixen és representativa d'acord amb la població o no. No només es tracta que hi hagi igualtat en les estructures jeràrquiques d'organització de la informació, o equitat quant a llocs de treball en la presa de decisions, sinó que també cal procurar que el contingut emès representi l'aproximadament 50% que representen les dones en la població mundial.

Aquest Treball de Fi de Grau (TFG) neix a partir de la necessitat de TV3 de saber si es compleix el *Protocol per aplicar perspectiva de gènere a les informacions*² que ha estat elaborat i van començar a aplicar a partir del gener de 2019, així com si se segueixen les indicacions del *Protocol per a reformular la violència masclista*³. Davant aquestes dues propostes que estableixen les directrius a seguir en l'elaboració de peces informatives al Telenotícies i també la paritat a les tertúlies dels programes Els Matins i Més324, la Televisió de Catalunya vol comprovar si s'ha complert o no de

² Annex pàgina 81

³ Annex pàgines 82, 83

manera satisfactòria. És per això que analitzarem aquells continguts de TVC (Televisió de Catalunya) més representatius (fonamentalment la informació diària), la qual cosa servirà per constatar o no el compliment dels protocols, i si s'escau, millorar la seva aplicació.

b. Objectius i metodologia

Aquesta és la primera vegada que es realitza una anàlisi per comprovar si es compleixen els Protocols, per tant l'objecte d'estudi que s'ha determinat és analitzar primer la informació quotidiana que s'emet als telenotícies de TVC, i seguidament veure si s'acompleix o no l'estipulat en aquests Protocols.

Per a fer-ho ens hem de fixar en diversos aspectes que s'han decidit després de fer una lectura atenta dels esmentats documents i veure a quins nivells incideixen o pretenen incidir. Per això s'ha triat una mostra representativa dels continguts informatius: el TN Migdia, el TN Vespre, les tertúlies d'Els Matins i les de Més 324.

D'aquests últims n'analitzarem la presència de les dones, la manera en què són identificades i les temàtiques tractades, comentant en especial les que fan referència a les dones. Dels telenotícies, a més també es té en compte el temps de paraula que se'ls concedeix, i si les informacions contemplen perspectiva de gènere, si representen a les dones de totes les edats, el rol que adopten (experta, víctima, testimoni, etc.)... Aquestes variables queden reflectides a l'apartat de metodologia, on les especifiquem totes. Les dificultats que ha presentat el gènere de les tertúlies ha obligat a replantejar les taules que s'havien pensat en un principi, de manera que n'analitzem la presència d'homes i dones i les temàtiques que es tracten.

De tota manera, com que l'aspecte relacionat amb la Violència Masclista requeriria un abordatge propi i amb una metodologia diferent (ja s'ha comentat que fer una anàlisi en profunditat dels casos haguts a Catalunya hagués requerit un altre TFG específic), analitzarem les notícies sobre violència de manera qualitativa. S'estudiaran les notícies compreses als TN analitzats (tant del migdia com del vespre) que tractin de casos de violència. D'aquestes peces n'analitzarem els relats dels casos de VM, ja sigui les identificacions dels implicats, la veu que es dóna als familiars, els detalls

donats... i tots els punts que el protocol marca. En aquest segon cas es tracta d'una anàlisi que caldrà fer de manera descriptiva i interpretativa i tenint en compte les pautes del protocol de VM. De tota manera, considerem que fer una anàlisi profunda de com s'aborda la Violència Masclista en la informació de TVC requeriria un treball sencer i un equip amb més recursos tècnics i humans dels que ha tingut l'autora d'aquest TFG, que s'ha vist dificultada, a més a més, per les condicions de confinament en què s'ha dut a terme.

Malgrat totes les dificultats, creiem que aquest TFG ofereix dades suficients i significatives sobre la presència de les dones a la informació que puguin servir de guia i reflexió als responsables de l'ens sobre aquest tema. Havent estudiat la presència de les dones en el contingut de la informació, però també la qualitat del relat quan són víctimes de la violència masclista, es podrà determinar si els protocols es compleixen o no i en quina mesura, o si s'han d'adoptar mesures concretes per a la seva aplicació.

2. MARC TEÒRIC

En un món completament globalitzat l'intercanvi d'informació i la interacció entre la ciutadania són dos aspectes constants. És per això que es fa evident la importància dels mitjans de comunicació. La població s'informa i coneix el que passa gràcies als mitjans de comunicació que, en la seva diversitat, contribueixen a donar diversos punts de vista. La informació és completament necessària perquè la societat es faci un criteri propi, perquè la ciutadania aprengui a pensar per ella mateixa rebent discursos plurals i alternatius; per això els professionals de la informació han de saber que tenen a les seves mans una eina molt poderosa i que cal cuidar i utilitzar de manera curosa; la població se'n nodrirà dels continguts vehiculats a través dels mitjans, i n'haurà de formar el seu propi judici de les coses, per la qual cosa la responsabilitat dels mitjans de comunicació és cabdal.

Transmetre informació vol dir seleccionar, saber què escriure i com fer-ho. Aquesta selecció implica destriar dades i sovint influeix la ideologia, així com les mateixes condicions del periodista. La manera de transmetre informació dels mitjans de comunicació de masses influeix molt en com el públic rep el que passa, i són fonamentals en la configuració de l'opinió pública. És per això que els mitjans de comunicació han de fer un esforç per representar de la millor manera possible la totalitat de la població, sense esbiaixar ni caure en exclusions per raó de raça, sexe, gènere, procedència i altres circumstàncies.

Les conclusions de les investigacions d'orientació feminista de les últimes dècades del segle XX afirmen que els mitjans són instruments fonamentals per a la transmissió de valors estereotipats i patriarcals sobre les dones i els valors femenins, com ja va quedar palès a la Conferència de Beijing de 1995.

Si els mitjans de comunicació reproduïen acríticament els estereotips de gènere, implícita o explícitament, la població rep aquests valors com a comuns, habituals i completament naturalitzats. La qual cosa no es pot permetre en un món on, per sort, cada cop més, les dones són conscients de la baixa representació que tenen als mitjans. Ja per començar, la presència de les dones a la professió és notablement inferior a la dels homes, tot i que als estudis de periodisme la major part d'estudiants

correspon al sexe femení. A periodisme el 61% de les persones matriculades eren dones segons l'APM (2017).

Però també hem de fer cas als continguts produïts; ja als anys 70 Gaye Tuchman (1976) introduïa el concepte d'"aniquilació simbòlica" per a referir-se a l'absència de dones als mitjans de comunicació així com a una manca de representacions adequades del col·lectiu femení i feia referència a la injustícia social que això suposava. I és que tot i que les dones representen gairebé el 50% de la població, no estan representades de manera proporcionada als mitjans, i aquesta absència incideix en el pensament d'una audiència global que percep com a "normal" que l'home sigui protagonista, no només de gairebé tot en aquesta vida, sinó també de les informacions. Molts estudis han deixat palès que no s'està donant la suficient visibilitat al col·lectiu femení.

Va ser a principis dels anys seixanta quan es va començar a investigar sobre la manca de representació de les dones als mitjans de comunicació gràcies a la preocupació del moviment feminista i d'algunes investigadores preocupades per aquesta qüestió. Eren investigacions centrades en la imatge que es reproduïa sobre dones i homes i van suposar un gran estímul i una gran invitació a reflexionar sobre el tema. Però no va ser fins a meitat dels anys 90 que es va fer un avenç important. L'any 1995 es va celebrar a Beijing la IV Conferència Mundial de Dones; 189 països van acceptar la Declaració i Plataforma d'Acció de Beijing⁴, que creava un programa a favor de l'apoderament de les dones i establia una sèrie d'objectius estratègics i certes mesures per a combatre la desigualtat de les dones en molts àmbits d'interès. Una de les conclusions va ser la de considerar els mitjans de comunicació com a una eina fonamental per lluitar contra la desigualtat de gènere.

Va ser a conseqüència d'aquesta conferència que es va dur a terme el conegut *Global Media Monitoring Project (GMMP)* una investigació sobre la representació de les

⁴ ONU Mujeres (2014). Declaración y Plataforma de Acción de Beijing Declaración política y documentos resultados de Beijing+5. ONU, recuperat de: https://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/csw/bpa_s_final_web.pdf?la=es&vs=755

dones a les notícies dels diaris, la ràdio i la televisió en la qual van participar 71 països diferents⁵.

Aquest primer informe del *GMMP* exposava que només el 17% dels subjectes de notícies eren dones. L'any 2000 70 països van tornar a participar en el segon *Global Media Monitoring Project*, havien passat 5 anys i el percentatge aquest cop era del 18%. El 2005 es repeteix, amb una participació de 76 països, i el 21% dels subjectes eren dones. Un increment una mica més alt respecte de l'anterior informe, però que segueix evidenciant la sobre representació masculina a les notícies i informacions. El *GMMP* més recent és el del 2015, que va tenir una participació de 115 països, i on s'observa que la presència de dones arriba al 24%, la mateixa que a l'informe del 2010 (on van participar 108 països). Aquest projecte és la investigació global més àmplia i amb més trajectòria i ha aconseguit fer visible en l'àmbit mundial el problema de la representació de les dones a la informació. Seguint la periodicitat amb què treballen, és d'esperar que el 2020 es faci el VI *Global Media Monitoring Project*; no sabem quins seran els resultats, però esperem que el percentatge de presència femenina hagi crescut, tenint en compte els importants canvis que s'han donat en molts països i l'auge del moviment feminista a tot el món.

L'any 2009 la UNESCO va publicar el llibre-manual *Instalar el equilibrio: Igualdad de género en el periodismo*⁶ per tal de proveir a tots els periodistes de més informació i eines de comprensió dels assumptes de gènere per a l'ofici. En aquest proposa 5 consells per a evitar estereotips sexistes als mitjans. La Federació Internacional de Periodistes (FIP) ofereix també una llista de 10 directrius per al tractament de les notícies sobre violència contra les dones⁷. La UNESCO va tornar a preocupar-se d'aquest tema amb la publicació del llibre *Indicadores de Género para Medios de*

⁵ National Watch on Images of Women in the Media (Media Watch) Inc. (1995). *Global Media Monitoring Project. Women's Participation in the News*. Per Media Watch, Recuperat de: http://cdn.agilitycms.com/who-makes-the-news/Imported/images/reports_1995/gmmp_1995.pdf

⁶ White, A. (2009). *Instalar el equilibrio: igualdad de género en el periodismo*. Bèlgica: International Federation of Journalists.

⁷ Federación Internacional de Periodistas. (2014). *IFJ Guidelines for Reporting on Violence Against Women*, de FIP Recuperat de: https://www.ifj.org/fileadmin/images/Gender/Gender_documents/IFJ_Guidelines_for_Reporting_on_Violence_Against_Women_SP.pdf

Comunicación (2014), on estableixia un marc d'indicadors per a avaluar la sensibilitat en matèria de gènere en les operacions i continguts mediàtics⁸.

Un altre estudi important que s'ha desenvolupat, aquest cop, a l'Estat europeu, és el que el 2013 va fer EIGE (Institut Europeu per a la Igualtat de Gènere), *Revisió de la implementació de la Plataforma d'Acció de Beijing als Estats membres de la UE: Dones i mitjans de comunicació: Avançar en la igualtat de gènere en la presa de decisions en organitzacions de mitjans de comunicació*⁹, en el qual es va analitzar el nombre de dones en posicions de presa de decisions a través de grans organitzacions de mitjans de comunicació als 27 Estats membres de la UE i Croàcia. Els resultats de l'informe posen de manifest que, tot i que les dones superen els homes a les universitats i cada cop augmenta més la seva ocupació en mitjans, encara ens trobem en una organització majoritàriament masculina en el qual les dones encara estan significativament menys representades en nivells de decisió. Algunes dades significatives són, per exemple, que les dones ocupen només el 22% de posicions estratègiques al sector dels mitjans públics de la Unió Europea. Quant al sector privat, només representen el 12%.

A Gran Bretanya l'organització Women in Journalism va fer el 2012 una investigació¹⁰ per a examinar el rol de les dones als mitjans de comunicació britànics a partir d'un article de Kira Cochrane¹¹, membre de WiJ. Es tracta d'una organització en xarxa, de campanya i de formació, que ofereix suport a les dones que treballen en mitjans de comunicació. La manera d'analitzar els mitjans va ser comptant tots els titulars masculins i femenins en set diaris nacionals sobre en un període de quatre setmanes. Els resultats van demostrar que més de les tres quartes parts dels títols eren masculins.

⁸ UNESCO. (2014). *Indicadores de género para medios de comunicación: marco de indicadores para evaluar la sensibilidad en materia de género en las operaciones y contenidos mediáticos*. París, França: UNESCO.

⁹ European Institute for Gender Equality. (2013). *Review of the implementation of the Beijing Platform for Action in the EU Member States: Women and the Media — Advancing gender equality in decision-making in media organisations*. Luxemburg: Publications Office of the European Union, 2013.

¹⁰ Martinson, J.; Cochrane, K.; Ryan, S.; Corrigan, T. & Bawdon, F. (2012). *Seen but not heard: how women make front page news*. De Women in Journalism, Recuperat de: https://womeninjournalism.co.uk/wp-content/uploads/2018/02/Seen_but_not_heard1.pdf

¹¹ Cochrane, K. (2012). *Women's representation in media: who's running the show?*. De The Guardian Recuperat de: <https://www.theguardian.com/news/datablog/2011/dec/06/women-representation-media>

Si ens centrem a l'Estat espanyol, la investigació sobre Comunicació i Gènere té els seus inicis als anys 80. Les primeres dades les va publicar l'Institut de la Mujer a partir d'una anàlisi de la presència de les dones en els 5 diaris espanyols de major difusió. També van promoure l'estudi de Rosa Franquet *La mujer sujeto y objeto de la información radiotelevisiva*, (1989)¹², que estudiava els mitjans audiovisuals.

Va ser l'any 2000 quan, a partir del primer conveni de col·laboració entre l'Institut Oficial de Radio y Televisión i l'Institut de la Mujer (IORTV)¹³, es va iniciar una investigació que va mostrar resultats com, per exemple, que les dones surten més en posició de víctima i els homes en posició d'acusat i que entre un 11% i un 13% de les dones són identificades amb alguna relació familiar (dona de, filla de...). Poc després, el 2005, va arribar el segon informe¹⁴ per veure que pràcticament no s'havia evolucionat gens, fins i tot havia augmentat la representació dels homes lleugerament. Incrementaven, també, significativament les dones representades com a víctimes, mentre que quant a paper d'acusat augmentaven tant homes com dones.

RTVE va adoptar un decàleg el 2002¹⁵ de recomanacions per als periodistes per a tractar els temes de violència masclista i, al Foro Nacional «Mujer, violencia y medios de comunicación» es va presentar el *Manual de Urgencia del tratamiento informativo de la violencia doméstica contra las mujeres*¹⁶. A aquest document, més tard, s'hi van afegir Antena 3, Tele5, Canal+ i totes les autonòmiques, menys la catalana i la basca.

¹² Franquet, R. «La mujer sujeto y objeto de la información radiotelevisiva». 1989. (mecanografiat)

¹³ López Díez, P. (2001). *Representación de Género en los Informativos de Radio y Televisión*. De IORTVE Recuperat de: <https://www.pilarlopezdiez.eu/pdf/1InfRepre.pdf>

¹⁴ López Díez, P. (2004). *Segundo Informe de la Investigación: Representación de Género en los Informativos de Radio y Televisión*. De IORTVE Recuperat de: http://www.mujeresenred.net/IMG/pdf/Segundo_Informe_1_-_2.pdf

¹⁵ RTVE. (2002). *Tratamiento de la violencia contra las mujeres*. De RTVE Recuperat de: <https://manualdeestilo.rtve.es/cuestiones-sensibles/5-5-tratamiento-de-la-violencia-contra-las-mujeres/>

¹⁶ Instituto Oficial de Radio y Televisión. (2002). *Mujer, violencia y medios de comunicación*; p.17-18. De IORTV, Recuperat de: https://e00-elmundo.uecdn.es/documentos/2004/06/sociedad/malostratos/mujer_violencia_ymedios.pdf

El 2006 l'IORTV publica un estudi¹⁷ que parteix del decàleg del manual esmentat i analitza el grau d'implantació de les recomanacions proposades.

Espanya ha participat en tots els informes de GMMP, però no ha mostrat una evolució notable en la representació femenina als mitjans. A l'Estat espanyol, per a l'informe del 2015¹⁸ es van analitzar 452 notícies (65 de diaris impresos, 65 de ràdio, 88 de televisió, 61 de diaris digitals i 173 tuits) amb un total de 895 persones codificades com a font o subjecte de la notícia.

Com a resultats importants a tenir en compte, el total de dones que actuen com a subjecte de la notícia sempre representa menys del 30%: en premsa 28%, ràdio 26% i 29% a la televisió. A més, les dones són minoria en totes les àrees temàtiques, excepte en les relacionades amb crim i violència (51%). Quant a Política i Govern, la xifra de dones com a subjectes és del 31% (per sobre de la mitjana europea de 17'5%), i la temàtica on són menys representades és en l'Economia, amb un 20% a Espanya, per sota del 24% de la mitjana europea. El GMMP de 2015 va ser el primer en el qual es van analitzar diaris digitals i també la xarxa social Twitter, descobrint que no representen cap avenç respecte als mitjans tradicionals quant a perspectiva de gènere. Les xifres són: 30% dels subjectes en diaris digitals són dones i a Twitter un 42%. Les àrees en les quals hi ha més presència femenina són les de celebritats, arts i esports, amb un 45%; seguidament crims i violència amb un 35%, política i govern 33% i cap dona en informacions de ciència i salut.

Caldrà veure si en els últims 5 anys s'ha millorat en aquests i molts altres aspectes i es reflecteix al nou informe GMMP que s'espera per al 2020.

A Catalunya, tant l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya com el CAC (Consell de l'Audiovisual de Catalunya) han estat activament involucrats en l'anàlisi

¹⁷ López Díez, P; Altés, E.; Loscertales, F.; Gámez, M^aJ & Nuñez, S. (2006). *Representación de la violencia de género en los informativos de TVE.*, de IORTV Recuperat de: <https://www.pilarlopezdiez.eu/pdf/RepreViolenciaTD.pdf>

¹⁸ World Association For Christian Communication (WACC) (2015): *Proyecto de Monitoreo Global de Medios 2015. Informe nacional*. Bellaterra: Laboratori de Periodisme i Comunicació per a la Ciutadania Plural. Recuperat de: http://www.donesdigital.cat/UserFiles/file/Monitoreo_Spain_2015.pdf

de la representació de les dones als mitjans. L'estudi més recent¹⁹ de l'ADPC és de l'any 2019 i se centra a conèixer el nombre de dones en càrrecs de responsabilitat en els mitjans de comunicació, tot i que també té en compte el món acadèmic i els gabinets de comunicació, tant públics com privats. Tot i que no fan una anàlisi del contingut emès, fa evident que a les redaccions- i al món periodístic en general- encara queda molt lluny la situació d'igualtat entre homes i dones: només un 22% de les direccions estan a càrrec de dones i el 33% en els Consells de Redacció dels mitjans catalans.

Un informe²⁰ en el qual sí que s'analitza el contingut, i a més bastant recent, és el que va publicar a finals de 2019 el col·lectiu On Són Les Dones (OSLD) que analitza la presència de dones als espais d'opinió dels mitjans de comunicació de Catalunya. En aquest informe van analitzar els articles d'opinió i les intervencions en tertúlies de ràdio i televisió dels principals mitjans de comunicació catalans dels mesos d'octubre, novembre i desembre de 2019. Del total de 10.788 articles i intervencions recomptats només el 29% del total havien estat escrits o protagonitzats per dones.

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya ha realitzat diversos estudis i publicacions, dels quals val la pena comentar-ne 3. El 2013, a *La representació de les dones a la televisió. Informe sobre la diversitat i la igualtat*²¹, s'analitza la representació de les dones a les emissions de televisió a Catalunya durant el primer semestre de l'any 2012 amb la intenció d'examinar en quina mesura la televisió reflecteix la realitat i la diversitat de la societat catalana. Ho fan a partir d'informatius, programes de ficció i altres programes de no-ficció. Als informatius, el 29% dels inserts apareguts a les notícies corresponien a dones i el 71%, a homes. També es posava en relleu que el temps de paraula era equivalent entre els dos sexes.

¹⁹ Carrasco, M; Corcoy, M. & Molas, E. (2019). *Dones a la comunicació. Els consells de redacció dels mitjans de comunicació catalans*. De ADPC Recuperat de: http://www.adpc.cat/new_site/wp-content/uploads/2019/03/Informe-Dones-a-la-Comunicació-Definitiu-Final-PDF.pdf

²⁰ On Són Les Dones (OSLD). (2020). *Som el 51% però opinem el 29% i impera la blanquitud*. De On Són Les Dones. Recuperat de: https://drive.google.com/file/d/1wMYGhCuc2dBRkhSFhkl_b18teNzmZ2RT/view

²¹ Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC). (2013). *La representació de les dones a la televisió. Informe sobre la diversitat i la igualtat*. De CAC. Recuperat de: https://www.cac.cat/sites/default/files/migrate/actuacions/Continguts/i29_2013_INFORME_DIVERSITAT_I_DO_NES.pdf

L'any 2016 el CAC realitza un nou *Informe sobre la diversitat i la igualtat a la televisió*²² a partir del monitoratge de les emissions del 2016, amb el mateix objectiu que l'anterior. Pel que fa a la representació del sexe femení, la presència de dones en telenotícies se situa entre el 25,6% de 8TV i el 30,2% de TVE Catalunya. I el mateix any també es fa un informe del CAC però de caràcter més qualitatiu, en el qual analitzen el tractament de la violència de gènere en els teleinformatius. *El tractament de les informacions sobre violència masclista en els teleinformatius. Anàlisi del seguiment de les Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació*²³ que analitza el trimestre d'octubre-desembre de 2016 i compara les dades que en resulten amb les dels informes dels anys 2002, 2004, 2007, 2010 i 2013.

Tots els estudis i informes realitzats fins ara mostren dades escandaloses: tenint en compte que les dones representen gairebé el 50% de la població (si no més), el percentatge de presència femenina als mitjans no es correspon amb la realitat social. La representació de les dones s'allunya molt de la desitjable i dels objectius estratègics que ja es van establir a la Plataforma de Beijing 1995. 25 anys després estem lluny d'aconseguir una representació equilibrada d'homes i dones en els mitjans de comunicació, així com d'un tractament rigorós i adequat de la violència masclista.

²² Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC). (2017). *Informe sobre la diversitat i la igualtat a la televisió. Any 2016*. De CAC Recuperat de:

http://www.cocarmi.cat/sites/default/files/17.10.10_informe_diversitat_cac_2016.pdf

²³ Carpeta Marc teòric

3. METODOLOGIA

La complexitat de l'anàlisi exigeix la utilització de dos mètodes: un de quantitatiu i un altre qualitatiu. Com ja s'ha explicat anteriorment, l'anàlisi de les notícies emeses als TN Migdia i el TN Vespre formen part de la part quantitativa, mentre que les tertúlies d'Els Matins i Més 324 i l'anàlisi del tractament dels casos de violència de gènere a Catalunya corresponen a la part qualitativa. De tota manera, les tertúlies també contenen algunes dades que s'han analitzat quantitativament. Ambdues parts corresponen al marc temporal de 2019, que és l'any en què es va iniciar l'aplicació dels Protocols.

a. Anàlisi quantitativa

Per a aquesta part analitzem les informacions emeses als telenotícies del migdia i del vespre. Al principi, la proposta incloïa el TN matí, que s'emet entre setmana a les 6:30 i amb Ariadna Oltra com a editora i conductora, però aquesta franja matinal del telenotícies es va estrenar el 2 de setembre i és per aquest motiu que reduir l'anàlisi només als mesos de setembre, octubre, novembre i desembre no seria representatiu i les dades del TN matí no serien comparables a les dels altres.

Amb el TN Comarques passa quelcom similar, a l'anàlisi dels telenotícies s'ha tingut en compte l'àmbit geogràfic de les peces, de manera que comparar informatius que contenen peces d'àmbit català, estatal i internacional amb un informatiu en el qual les informacions són de caràcter provincial o comarcal no és comparable, i tampoc es va considerar que aportessin una informació molt més significativa que els telenotícies generals.

Així doncs, analitzem els telenotícies del migdia (TNM) i del vespre (TNV) i ens centrem en les emissions de dilluns a divendres, excloent els caps de setmana, perquè la informació fos homogènia i comparable. Per seleccionar una mostra representativa, hem triat un dia de cada mes durant tot l'any 2019 i per tal de no repetir en aquesta elecció ho fem analitzant dies consecutius de setmanes consecutives en mesos diferents, consecutius també. De gener a desembre per al TN migdia i de desembre a

gener per al telenotícies del vespre, analitzant el primer dilluns de gener, segon dimarts de febrer, tercer dimecres de març... i així consecutivament: s'han tingut en compte les setmanes senceres (és a dir, al seleccionar el tercer dimecres de maig, per exemple, s'ha comptat el dimecres de la tercera setmana completa de maig, i així amb tots). També hem eliminat aquells dies que eren festius o dies d'informacions especials en què l'estructura i els continguts dels telenotícies són quasi monogràfics i hauríem pogut donar dades esbiaixades.

D'aquesta manera la nostra mostra està composta per un total de 24 Telenotícies senceres que cobreixen tot l'any 2019.

TN MIGDIA	TN VESPRE
Dilluns 7 de gener	Dilluns 2 de desembre
Dilluns 18 de febrer*	Dimarts 12 de novembre
Dimecres 20 de març	Dimecres 23 d'octubre
Dijous 25 d'abril	Dijous 26 de setembre
Divendres 3 de maig	Divendres 9 d'agost
Dilluns 10 de juny	Dilluns 8 de juliol
Dimarts 16 de juliol	Dimarts 18 de juny
Dimecres 28 d'agost	Dimecres 29 de maig
Dijous 5 de setembre	Dijous 4 d'abril
Divendres 11 d'octubre	Divendres 15 de març
Dilluns 18 de novembre	Dilluns 18 de febrer
Dimarts 24 de desembre	Dimarts 29 de gener

*La data que tocava és 12 de febrer, però justament aquest dia va començar el judici del procés, motiu pel qual la major part del TN es dedica a tractar aquest tema. A més, el conductor del TN Migdia Carles Prat es troba a Madrid des d'on ofereix una cobertura en directe del judici. El mateix passa amb la resta de dies de la setmana, motiu pel qual s'ha agafat el primer telenotícies de la següent setmana.

Dels telenotícies migdia i vespre d'aquestes dates, analitzarem peça per peça tenint en compte les variables que s'han establert segons els objectius dels protocols de TVC. De cada unitat redaccional dels telenotícies identificarem a quina secció/temàtica pertany i comptarem els homes que hi apareixen i la manera com els presenten/identifiquen. Farem el mateix amb les dones, i analitzarem alguns aspectes que van més enllà de les variables que hem establert, i tot es recull a una taula d'Excel on registrarem els resultats de l'anàlisi de cada peça. En concret les variables que s'analitzen són:

- a) Secció/temàtica (Política, Economia, Internacional, Societat, Cultura, i hem afegit un àmbit especial sobre Violència)
- b) Àmbit geogràfic de referència: Català / Estatal / Internacional
- c) Sector de l'activitat: Judicial / Polític / Sindical / Cultural / Empresarial / Ensenyament / Sanitari / Religiós / Científic / Moda / Celebritat / Altres
- d) Nombre d'homes i dones que apareixen
- e) Com s'identifiquen i/o presenten els homes que hi apareixen
- f) Com s'identifiquen i/o presenten les dones però a més d'aquestes analitzem:
 - Identificació: Nom / Cognom / Nom i Cognom / Càrrec / Nom de pila / Sense identificar
 - Complexió corporal: Prim / Standard / Sobrepès
 - Edat: Infància (0-14) / Jove (15-29) / Adulta jove (30-40) / Adulta (41-64)/ Gran (+65)
 - Perspectiva de gènere: Implícita / Explícita / No contempla
 - Origen ètnic percebut: Caucàsica / Altres
 - Idioma emprat: Català / Castellà / Altres
 - Rol: Protagonista / Testimoni / Expert / Portaveu / Altres
 - Diversitat funcional: Sense Discapacitat / Amb discapacitat
 - Referència religiosa: Sí (Quina) / No
 - Temps de paraula

És important comentar que s'han exclòs de l'anàlisi les emissions dels esports i del temps. Això es deu al fet que no responen al Protocol que es vol comprovar; en el cas dels esports funcionen per separat en aquest aspecte, tot i que cal remarcar que tenen un protocol o unes normes específiques, però no es parla de les mateixes directrius que s'han aplicat per la resta dels telenotícies. Es tracta d'un equip de treball que actua de manera més independent dels informatius que no pas les altres seccions.

La quantitat de peces de cada TN és variable, però en total han estat 547 peces analitzades.

Hi ha variables que es refereixen a la peça en general, a la seva totalitat, que són la secció de la peça, l'àmbit geogràfic, la perspectiva de gènere i el sector de l'activitat al qual corresponen. Per a les altres variables, el que s'ha analitzat són els inserts o declaracions de les persones (externes al telenotícies, és a dir, excloent els periodistes) que hi apareixen. S'han exclòs també les persones que apareixen amb connexió telefònica (per la incapacitat de poder conèixer-ne l'edat o la complexió física) i també els tuits que apareixen en pantalla o les declaracions escrites que són llegides pels periodistes i que no ens aporten la mateixa informació que quan apareix l'autor de les declaracions en pantalla.

Quant a les seccions de les notícies, s'han agafat les mateixes seccions en les quals es divideix la redacció de TVC: Política, Economia, Internacional, Societat i Cultura, però a més hem afegit un Àmbit que, com a tal, no existeix a TV3, però que sembla molt necessària si tenim en compte que estem analitzant la presència de temes relacionats amb les dones i la presència que tenen segons les temàtiques. Es tracta de la categoria "Violència", una categoria que compren aquelles unitats redaccionals en les quals es parla de casos de violència de gènere. Ha semblat molt necessària per a comprendre la presència d'homes i dones en peces que tracten de violència contra el sexe femení, i que a més servirà com a mostra per analitzar més detingudament el tractament que es dona a aquest tema (Vegeu l'apartat 5, pàgina 50).

A la variable del sector de l'activitat on es pot situar la notícia, s'han tingut en compte els sectors que es poden diferenciar millor i identificar de manera més fàcil: judicial, polític, sindical, cultura, empresarial, ensenyament, sanitari, religiós, científic, moda, celebritat i s'ha afegit la categoria "altres" per tal de classificar-hi les notícies en les quals el sector no està ben definit (normalment comprèn informacions de violència, medi ambient i conflictes armats).

Per a comprendre la variable de perspectiva de gènere (implícita, explícita o no contempla), és necessari conèixer i entendre les definicions, és a dir, el que entenem per perspectiva de gènere implícita i explícita.

Segons la *Guia per la introducció de la perspectiva de gènere a la docència* de l'Observatori per a la igualtat de la UAB, la perspectiva de gènere és "una aproximació crítica a qualsevol fenomen que desvetlla, visibilitza, analitza i aborda les desigualtats entre homes i dones, és una mirada de tipus intel·lectual i política, ja que es fonamenta en el saber produït pels estudis de gènere al llarg de la història del feminisme i de les científiques feministes, o d'altres corrents crítics, i té la intencionalitat de conscienciar per a la superació de les desigualtats de gènere, enteses com a producte d'un procés històric, social i cultural"²⁴.

Segons la definició del Consell Econòmic i Social de l'ONU (1997) és el procés d'avaluació de les conseqüències per a les dones i els homes de qualsevol activitat planificada, incloent-hi les lleis, polítiques o programes, en tots els sectors i a tots els nivells. És una estratègia destinada a fer que les preocupacions i experiències de les dones, així com dels homes, siguin un element integrant de l'elaboració, l'aplicació, la supervisió i l'avaluació de les polítiques i els programes en totes les esferes polítiques, econòmiques i socials, per tal que les dones i els homes es beneficiïn per igual i s'impedeixi que es perpetui la desigualtat. L'objectiu final és aconseguir la igualtat entre els gèneres.

Però quan parlem de perspectiva de gènere aplicada a la informació, com bé s'explica a *La prensa por dentro. Producción informativa y transmisión de estereotipos de*

²⁴ https://www.uab.cat/doc/Guia_perspectivagenere_docencia

*género*²⁵, recerca dirigida per Juana Gallego, ens referim al desenvolupament dins la notícia que atorga significat a les diferències de gènere, s'assenyalen i es fan visibles les posicions diferents que ocupen els homes i dones en la societat a la qual pertanyen.

Distingeix molt bé les definicions d'aquesta perspectiva implícita i explícita, sent **implícita** quan es tracta un tema que afecta concretament a un dels dos sexes i/o gèneres (fonamentalment el que es troba en desigualtat de condicions, generalment les dones) i encara que no hi ha comparació explícita amb la posició dels homes, es dedueix que es refereix per oposició: temes de desigualtat de les dones en el món, discriminació, exposició de problemes que afecten les dones, etc.

La perspectiva **explícita**, doncs, l'entenem com el relat en el qual existeix una comparació específica al contraposar les posicions que ocupen els homes i les dones en analitzar un tema determinat. S'introdueix explícitament la desigualtat observada comparant la situació d'homes i dones en aquest tema concret. Normalment es presenten dades desagregades per sexe, o presència quantitativa d'un sexe i un altre en el tema de què es tracti.

Així doncs, considerarem en aquest treball que una peça té perspectiva de gènere implícita quan tracti temes que afecten les dones (així com casos de violència de gènere, situacions de desigualtat...) i explícita quan es presentin dades que contraposin la situació dels dos sexes. Quan no es pugui reconèixer cap d'aquests mecanismes, considerem que no contempla cap perspectiva de gènere.

En el cas de les informacions de violència, es considera que la peça conté perspectiva de gènere explícita si posa de manifest dades i les compara amb altres casos (ex: explicació d'un cas de violació i es posen les dades en relació amb la totalitat de casos que hi ha hagut en el mateix any).

Per a l'anàlisi de les tertúlies s'ha canviat la manera d'escollir la mostra per tal que els programes analitzats no coincideixin amb els dies que ja s'han agafat per a l'anàlisi

²⁵ Gallego, J. *La prensa por dentro. Producción informativa y transmisión de estereotipos de género*, 2001, pág. 56-57

dels Telenotícies, i així ser més representatiu i no centrar-nos en aquests dies en concret. La selecció s'ha basat en seleccionar els programes dels segons dimecres de cada mes per a Els Matins, i els dels tercers dimarts de cada mes per al Més 324. En total serien 12 programes de cada un, però són emissions que tenen una aturada al mes d'agost per vacances. D'aquesta manera, el vuitè més de l'any no surt representat en aquesta anàlisi i són 11 tertúlies de cada programa.

D'aquesta manera els programes que formen la mostra són els següents:

Els Matins	Més 324
Dilluns 14 de gener	Dilluns 7 de gener
Dimarts 19 de febrer*	Dimarts 5 de febrer
Dimecres 13 de març	Dimecres 6 de març
Dijous 11 d'abril	Dijous 11 d'abril
Divendres 10 de maig	Dilluns 20 de maig
Dilluns 10 de juny	Dimarts 18 de juny
Dimarts 9 de juliol	Dimecres 17 de juliol
Dimecres 18 de setembre* ²	Dijous 19 de setembre
Dijous 10 d'octubre	Dilluns 28 d'octubre
Divendres 8 de novembre	Dimarts 26 de novembre
Dilluns 9 de desembre	Dimecres 18 de desembre * ³

*: El dia corresponent segons la selecció de la mostra seria el 12 de febrer, dia en què el programa s'organitza diferent i el dirigeix Lúdia Heredia des de Madrid, ja que és el dia que comença el judici del procés. S'ha agafat el dimarts pròxim.

*²: El dia que tocaria, seguint el mètode de selecció de la mostra, és l'11 de setembre, dia que, al ser festiu a Catalunya, no hi ha emissió del programa.

*3: Tocaria l'últim dimecres de desembre, que coincideix amb el dia de Nadal, s'ha agafat el dimecres anterior.

Per a les tertúlies, s'han tingut en compte els tertulians que van al plató d'Els Matins, és a dir, les persones físiques que s'asseuen a la taula a parlar i conversar en la tertúlia principal, dirigida per Lúdia Heredia. No s'han tingut en compte les entrevistes en directe però en llocs diferents dels estudis de TV3.

b. Anàlisi Qualitativa

La part qualitativa respon a les necessitats de comprovar si s'aplica el Protocol esmentat en el tractament de la violència de gènere. L'estudi del tractament d'aquests continguts és important i per tal de fer-lo de manera completa i totalment representativa es requeriria un treball específic per a aquest tema, amb una metodologia diferent que contemplés el seguiment dels diferents casos al llarg del temps, cosa que en aquesta ocasió no ha estat possible, com ja s'ha dit.

Per tal de triar una mostra suficientment representativa i coherent amb el tipus de treball desenvolupat, s'han tingut en compte les emissions sobre violència masclista incloses en els TN Migdia i del TN Vespre que s'han analitzat a la part quantitativa. S'han seleccionat les 18 peces que apareixen que tracten temes de violència de gènere, que són les de la secció Violència que hem creat per a l'anàlisi de les 547 peces emeses pels TN.

Al tractar-se de la part qualitativa, l'anàlisi consisteix a fer un comentari qualitatiu sobre cada peça de Violència que hi ha hagut a les emissions dels TN que s'han seleccionat. A continuació, un quadre on es pot veure a quin TN pertanyen (Migdia o Vespre), de quin dia i quin mes és l'emissió, a quin minut comença la notícia i la seva duració.

TN (Migdia/Vespre)	Dia i mes	Minut	Duració
TNM	7 de gener	15.21	32"
TNM	7 de gener	15.55	31"
TNM	20 de març	16.07	2'17"
TNM	10 de juny	25.30	15"
TNM	10 de juny	25.49	24"
TNM	16 de juliol	16.57	1'40"
TNM	28 d'agost	31.40	1'47"
TNM	5 de setembre	38.06	41"
TNM	18 de novembre	22.25	34"
TNV	18 de febrer	20.05	25"
TNV	18 de febrer	20.32	44"
TNV	18 de juny	11.14	24"
TNV	8 de juliol	09.12	3'28"
TNV	8 de juliol	12.40	23"
TNV	8 de juliol	13.04	26"
TNV	9 d'agost	10.47	38"
TNV	12 de novembre	37.32	1'30"
TNV	2 de desembre	18.14	40"

La manera d'analitzar-les ha estat a partir d'una descripció dels fets tal com s'expliquen a la peça i un comentari a partir de les directrius, acomplertes o no, que indica el protocol.

4. ANÀLISI QUANTITATIVA

a. Telenotícies

i. TN Migdia

El TN Migdia s'emet entre setmana de dilluns a divendres, a les 14:00 h. Els conductors habituals són la Raquel Sans i el Carles Prats, junts, tot i que en algunes ocasions els veiem per separat i només hi és present un dels dos.

El total de peces analitzades al Telenotícies Migdia han estat 296.

Recordem que s'han agafat les següents emissions:

TN MIGDIA		
Dilluns 7 de gener		
Dilluns 18 de febrer		
Dimecres 20 de març		
Dijous 25 d'abril		
Divendres 3 de maig		
Dilluns 10 de juny		
Dimarts 16 de juliol		
Dimecres 28 d'agost		
Dijous 5 de setembre		
Divendres 11 d'octubre		
Dilluns 18 de novembre		
Dimarts	24	de desembre

Els enllaços per a accedir a cada programa es troben a l'annex i les taules o s'analitzen també.

ii. TN Vespre

El Telenotícies Vespre s'emet cada dia entre setmana, de dilluns a divendres, a les 21:00 h. El conductor habitual és Toni Cruanyes, tot i que en alguna ocasió hem vist a Carles Costa i a Ariadna Oltra.

El total de peces analitzades del TN Vespre han estat 251.

Recordem que s'han agafat les següents emissions:

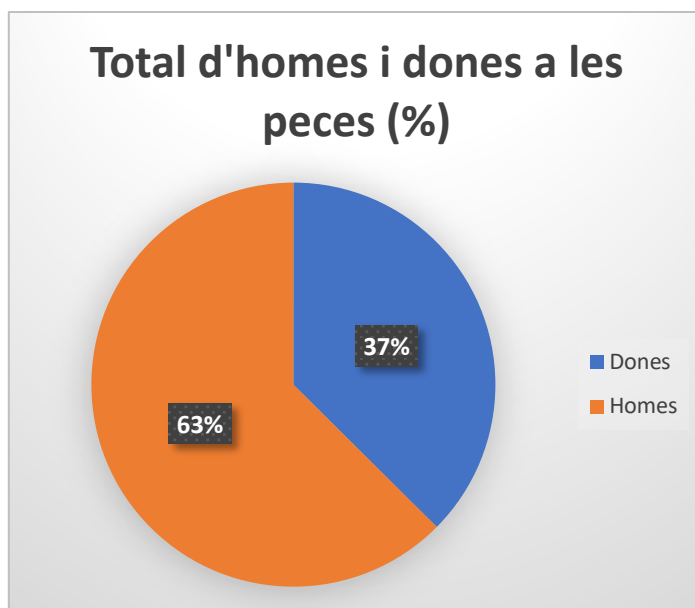
TN VESPRE		
Dilluns 2 de desembre		
Dimarts	12	de novembre
Dimecres 23 d'octubre		
Dijous 26 de setembre		
Divendres 9 d'agost		
Dilluns 8 de juliol		
Dimarts 18 de juny		
Dimecres 29 de maig		
Dijous 4 d'abril		
Divendres 15 de març		
Dilluns 18 de febrer		
Dimarts 29 de gener		

Els enllaços per a accedir a cada programa es troben a l'annex i les taules o s'analitzen també.

iii. Resultats TN

En total l'anàlisi quantitativa comprèn l'estudi d'un total de 547 peces, entre els telenotícies del migdia i del vespre. En el total de les unitats redaccionals s'han identificat 523 homes i 313 dones, que suposen el 37% de les aparicions (figura 1), una quantitat insuficient si tenim en compte que les dones representen més de la meitat de la població mundial i a Catalunya concretament el 51%, segons Idescat, 2020. Una xifra, per tant, deficient per a representar la societat de manera fidel a la realitat.

Figura 1

Partim, doncs, d'aquestes dades globals d'aparició; el que comentarem a partir d'ara fa referència a aquest total de presència d'homes i dones en les 547 Unitats Redaccionals analitzades dels 24 Telenotícies que han servit com a mostra.

S'ha analitzat la presència dels dos sexes per seccions, és a dir, tenint en compte si les peces són de la secció de Política, Economia, Internacional, Societat, Cultura o Violència. Com a resultat tenim la taula (figura 2) que ens mostra les dades en valors absoluts per a cada secció i separant homes i dones.

Figura 2

Presència de dones i homes per seccions de les peces		
Secció	nº de dones	nº d'homes
Política	98	212
Economia	54	73
Internacional	29	68
Violència	8	2
Societat	87	116
Cultura	37	52
Total	313	523

A partir d'aquesta taula s'han extret gràfiques per a cada secció en concret i poder veure'n la presència d'un gènere en comparació a l'altre (figures 3, 4, 5, 6, 7 i 8).

Figura 3

Figura 4

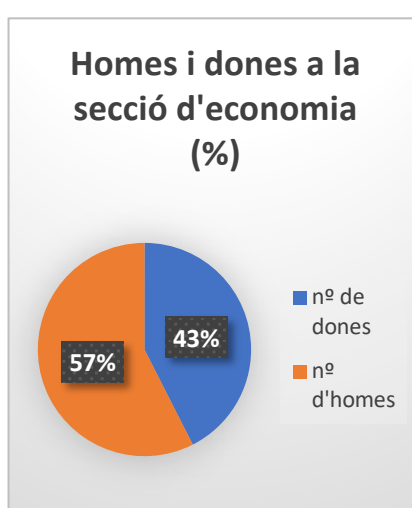

Figura 5

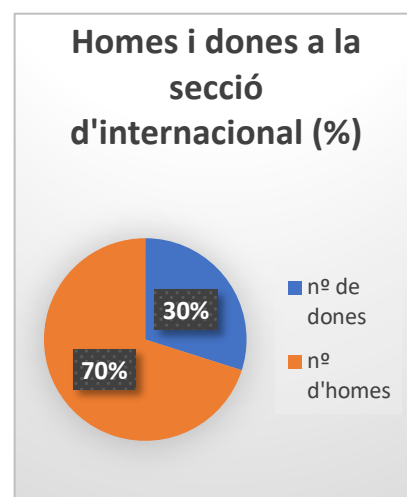

Figura 6

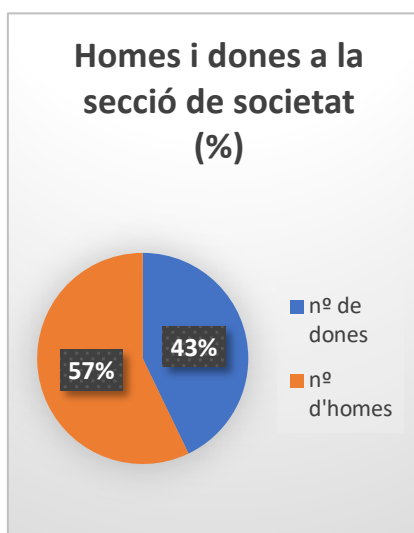

Figura 7

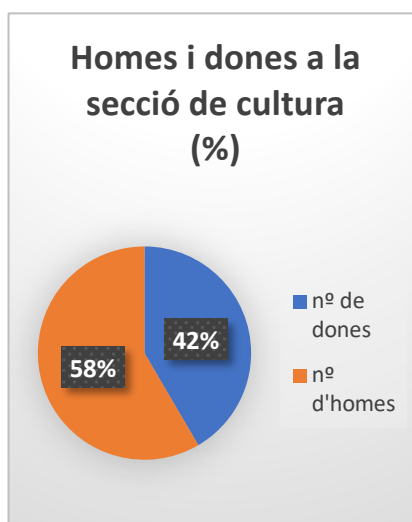
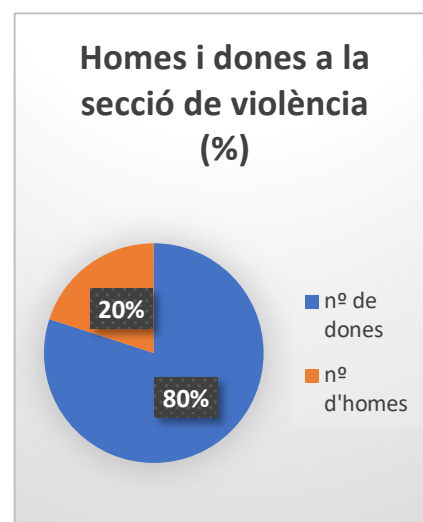

Figura 8

Observem que l'única secció on el nombre de dones supera el nombre d'homes (80% dones i 20% homes) és la de Violència, on, per tant, es tracten els temes de la violència de gènere, tema que ampliarem en l'apartat dedicat a analitzar la violència

masclista. A totes les altres seccions el nombre d'homes supera al de dones. La més desigual és Internacional, on els percentatges són 70% homes i 30% dones.

Seguidament, trobem la secció de Política, en la qual les dones són només el 32% davant del 68% que representen els homes. Aquestes proporcions milloren en les seccions d'Economia i Societat, en les quals els percentatges coincideixen, essent 43% de dones i 57% d'homes, molt similars a les dades de Cultura (dones 42%). En qualsevol cas, les dones no arriben al 50% de presència en cap de les Seccions, i només superen la presència d'homes en el que hem anomenat "Secció Violència" precisament per poder incorporar aquest tema que creiem de summa importància, i que ampliï en un apartat posterior. De tota manera, com podem veure, en aquesta secció el 80% són dones i el 20% homes, encara que pugui semblar "normal" per la temàtica, cal recordar que en els casos de violència estan presents tant homes com dones, cosa sobre la qual convé reflexionar.

Quant a àmbit geogràfic de les peces, s'han trobat 241 peces que feien referència a l'àmbit català, 140 d'àmbit estatal i 166 d'internacional. S'han comptabilitzat els homes i les dones que apareixen en les peces de cada àmbit geogràfic, donant com a resultat que el més equitatiu és el de les peces que fan referència al territori català, on les dones que apareixen representen un 42% i els homes el 58% restant. El més desigual és el que comprèn les peces que fan referència a informacions internacionals, on les dones només representen el 32%, davant del 68% que representen els homes; unes dades molt similars a les informacions d'àmbit estatal (figures 9, 10 i 11). Això vol dir que com més llunyà és el territori al qual fa referència la informació, menys dones apareixen.

Figura 9

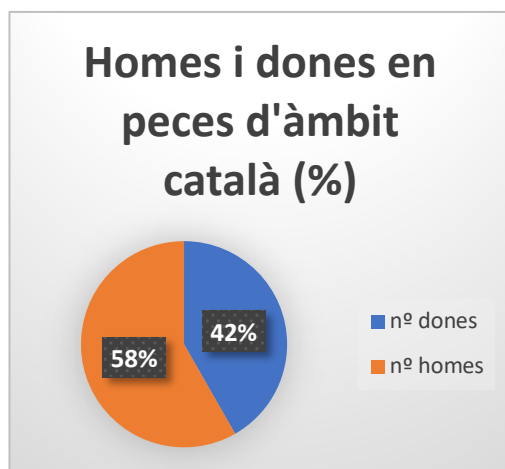

Figura 10

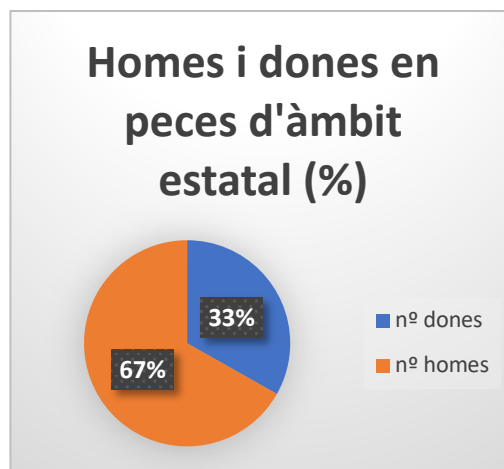
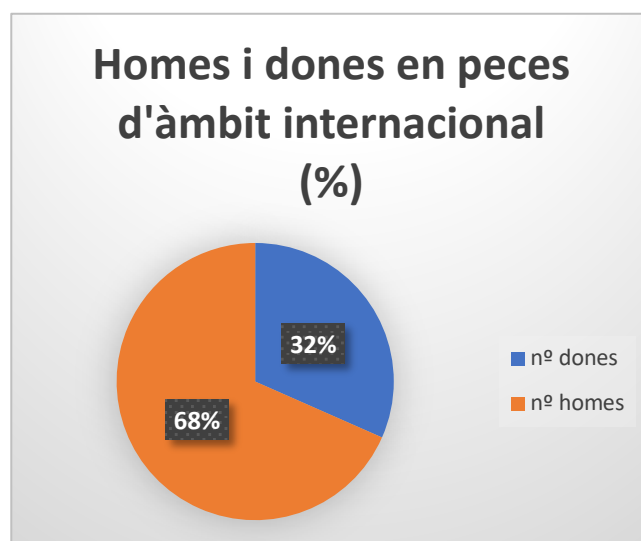

Figura 11

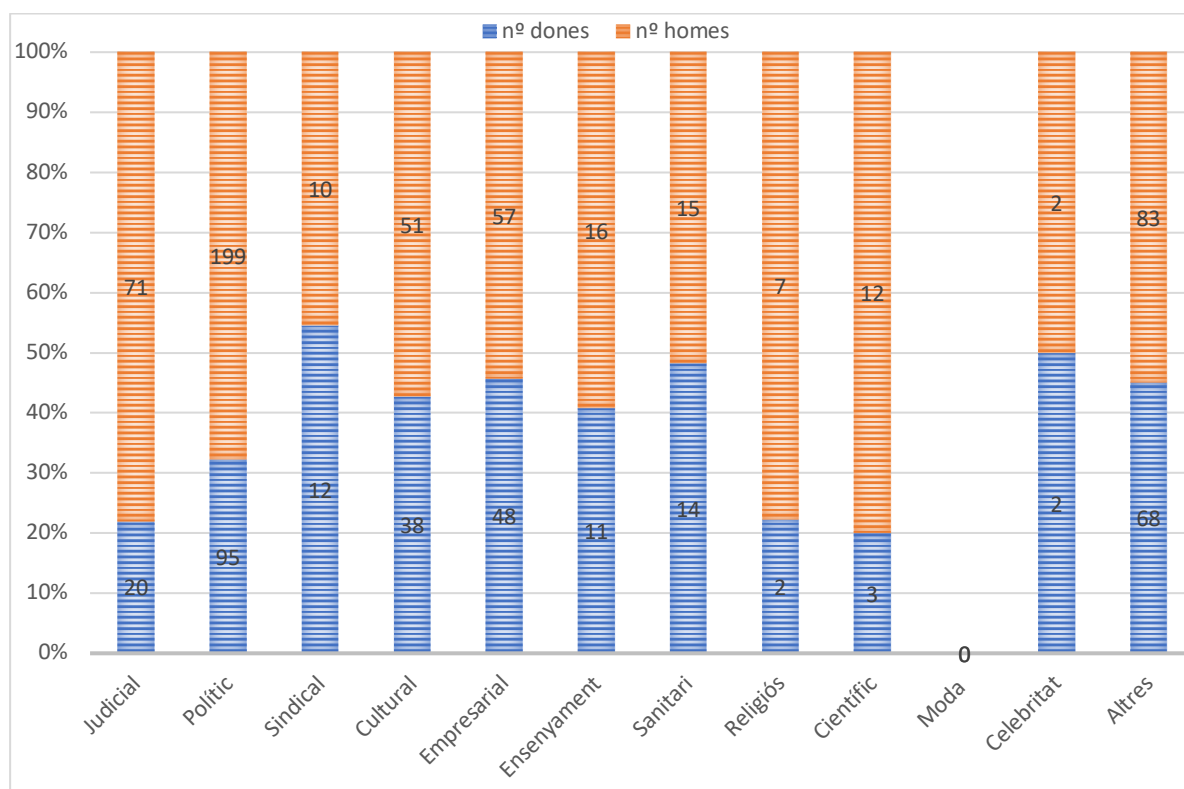
Segons la classificació pel sector de l'activitat que representa cada unitat redaccional, els resultats han donat la següent taula (figura 12)

Figura 12

Sector Act.	nº peces	nº dones	nº homes
Judicial	86	20	71
Polític	168	95	199
Sindical	8	12	10
Cultural	74	38	51
Empresarial	59	48	57
Ensenyament	8	11	16
Sanitari	15	14	15
Religiós	8	2	7
Científic	6	3	12
Moda	1	0	0
Celebritat	12	2	2
Altres	102	68	83
Total	547	313	523

Per tal d'interpretar les dades s'ha generat un gràfic que mostra, en valors absoluts, les proporcions de cada sector (figura 13)

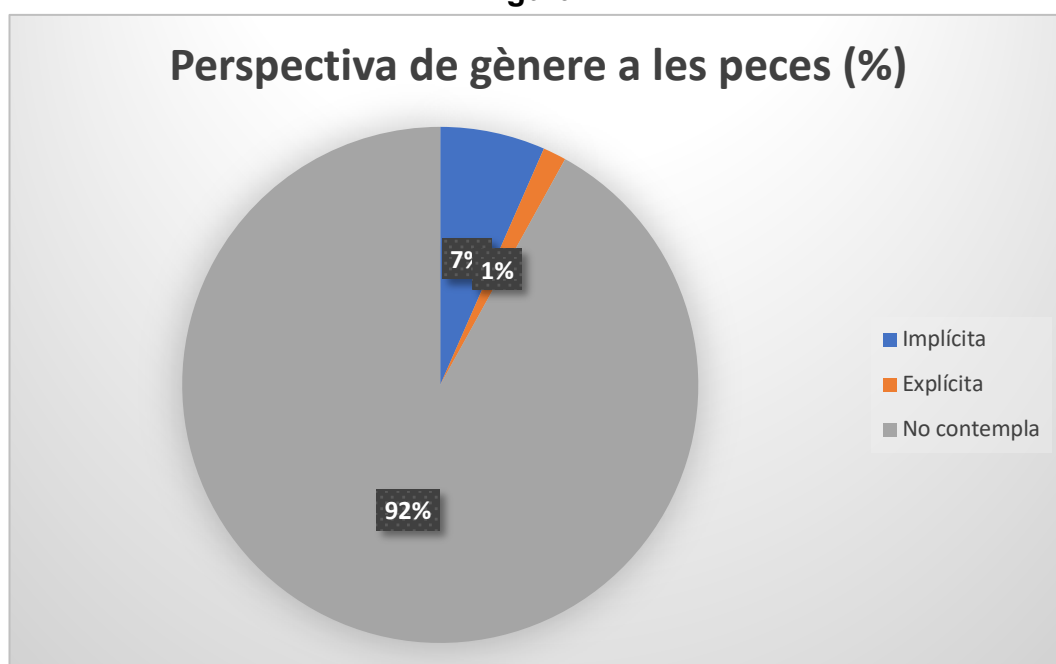
Figura 13

Com es pot observar, el sector de l'activitat que és més desigual quant a la participació d'homes i de dones, a part del religiós, és el científic, en el qual trobem 3 dones i 12 homes, el que suposa, com veiem a l'escala percentual de l'esquerra, una proporció del 20% de dones i un 80% d'homes; gairebé les mateixes xifres que en les activitats de sector judicial, on les dones representen poc més del 20% i la resta són homes. La més igualada seria la que comprèn les notícies que parlen de celebritats, on s'igualen les proporcions representant un 50%, un àmbit que podríem anomenar "menor" on paradoxalment les dones solen tenir una presència notable. Només hi ha un sector en el qual les dones tenen més veu que els homes, parlem del sector sindical on s'han reconegut 12 dones (55%) i 10 homes (45%). A la resta de sectors de l'activitat les dones no arriben a representar el 50%, tot i que al sector Sanitari estaria molt a prop de la paritat.

Seguint i tenint en compte les definicions de perspectiva de gènere aplicada a la informació que hem explicat anteriorment, diferenciant entre la perspectiva de gènere implícita i explícita, de les 547 peces analitzades, només 36 es poden comptabilitzar com a peces amb perspectiva de gènere implícita (7%) i 8 amb l'explícita (1%), La immensa majoria (503 peces) no contempen aquesta perspectiva (92%). (Figura 14).

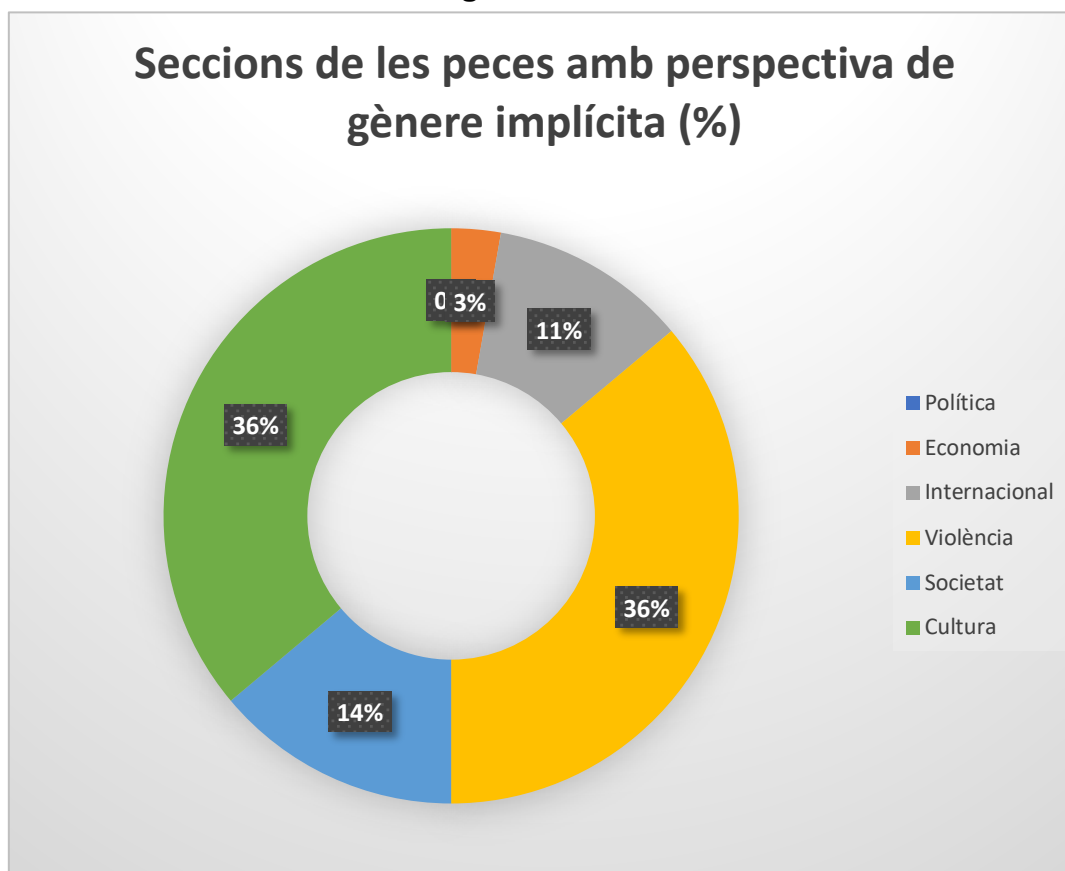
Figura 14

Com s'observa a la gràfica, el 92% de les peces no contemplen perspectiva de gènere de cap mena, i només un 7% ho fa de manera implícita i un 1% de manera explícita. Això vol dir que un 7% de les peces analitzades tracten temes que afecten les dones i parlen d'algun aspecte que els afecta directament, però només un 1% posa de manifest dades quantificades i comparades amb dades que fan referència al sexe/gènere masculí. El més curiós és que, quan les peces tracten de violència de gènere, aquestes no estan explicades amb una perspectiva de gènere explícita, quan el tema és suficientment important i significatiu per a posar de manifest dades d'un cas en concret en relació amb els altres casos que hi ha hagut. Quan una informació explica, per exemple, un abús sexual, seria molt interessant que les dades es poguessin relacionar amb la totalitat de casos del mateix any, per exemple. És a dir, que aquesta informació es continua abordant de manera aïllada, en format "succés" sense que se situï en un context social més ampli. Abordarem aquest tema en l'apartat dedicat a analitzar específicament la violència masclista.

Així doncs, les seccions que més peces han incorporat una perspectiva de gènere implícita han estat (com es mostra a la figura 15) la de violència (36%) i la de cultura (36%). Les que menys han estat política (0%) i economia (3%). Recordem que en total només 36 unitats redaccionals havien incorporat aquesta perspectiva de gènere implícita.

Figura 15

Però les dades canvien si ens fixem en l'1% de les peces (8 unitats redaccionals), aquelles que contemplen una perspectiva de gènere explícita (figura 16). En aquest cas, tot i que cultura segueix sent la secció que més predomina (38%), la segueix la secció d'economia, que tot i no tenir gairebé presència quant a perspectiva de gènere implícita, a l'explícita representa un 25%. La secció de política, que no tenia cap cas ni presència en la implícita, ara n'és un 12%.

Podríem pensar que aquesta manca de perspectiva de gènere es deu més aviat al desconeixement del que representa incorporar aquesta perspectiva a la informació que no pas a una voluntat d'exclusió.

Figura 16

Les seccions “fantasma” en aquesta categoria són societat i internacional. Cap peça és explicada amb una perspectiva de gènere explícita, recordem que es tracta de fer explícita la diferent posició que ocupen homes i dones, és a dir, establir una comparativa entre els dos sexes.

Una possible explicació per aquesta insuficient inclusió de la perspectiva de gènere pot ser el desconeixement del què significa, i no tant la intencionalitat.

Els possibles rols desenvolupats en la notícia, tant per a homes com a dones, són: Portaveu, Protagonista, Expert i Testimoni. Com es pot veure en els gràfics 17 i 18 el rol que més ha predominat en ambdós gèneres ha estat el de portaveu, un 51% de les dones desenvolupa aquest rol i un 59% dels homes. Pel que fa a la posició de

Testimoni, que sol ser una figura que representa a la ciutadania, com veiem les dones tenen una major presència (31%) que els homes (22%). Això significa que quan es tracta de recollir la veu popular, es recorre molt més a les dones que als homes.

Figura 17

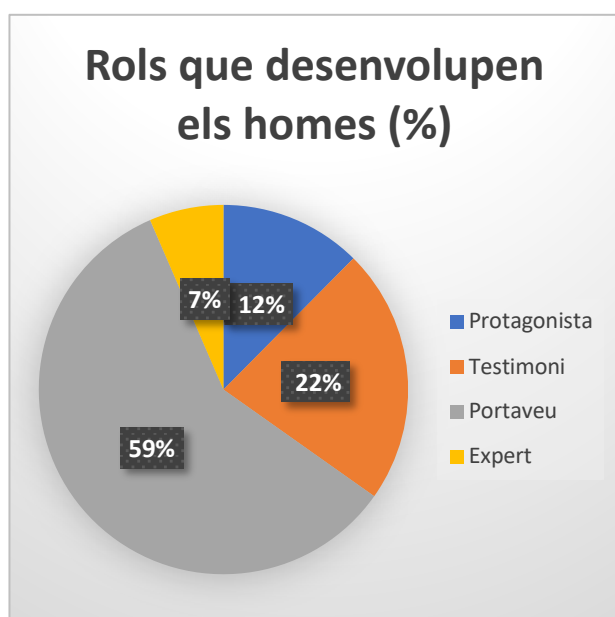
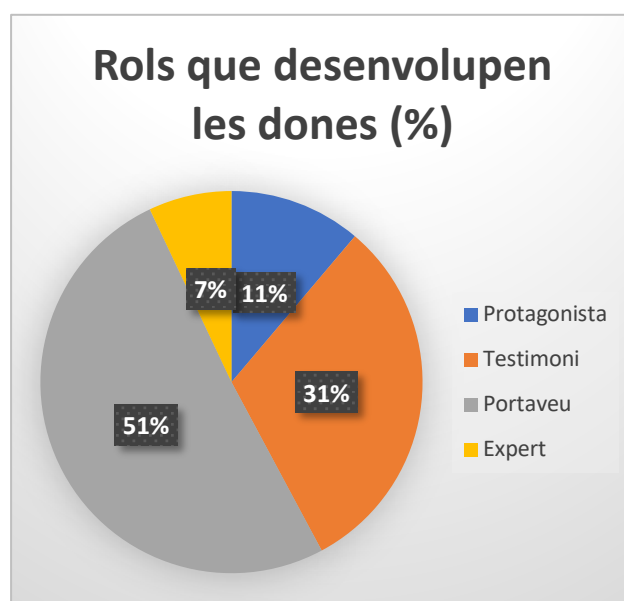

Figura 18

Tant en homes com en dones, només un 7% fan d'experts i els percentatges són molt igualats per al rol de protagonista (12% homes i 11% dones).

Si comparem la presència d'homes i dones en cada rol concret, un per un, veurem com es reparteix l'aparició entre els dos sexes (figures 19, 20, 21, 22). Les dones no sobrepassen, en cap cas, la quantitat d'homes en cap rol dels desenvolupats. El que està més igualat és el de testimoni, en el qual el 55% correspon a homes i 45% dones. Però el que mostra més desigualtat és el rol de portaveu, on un 66% dels subjectes són homes i un 34% dones; percentatges molt similars als del rol de protagonista. Aquestes dades mostren clarament que el protagonisme masculí és molt més alt que el femení, tant quan es tracta de ser protagonista de la informació, com quan es tracta de representar la veu d'un col·lectiu o aparèixer com a font experta. En canvi, veiem que abunda més la dona en funció de "testimoni" o veu de la ciutadania.

Figura 19

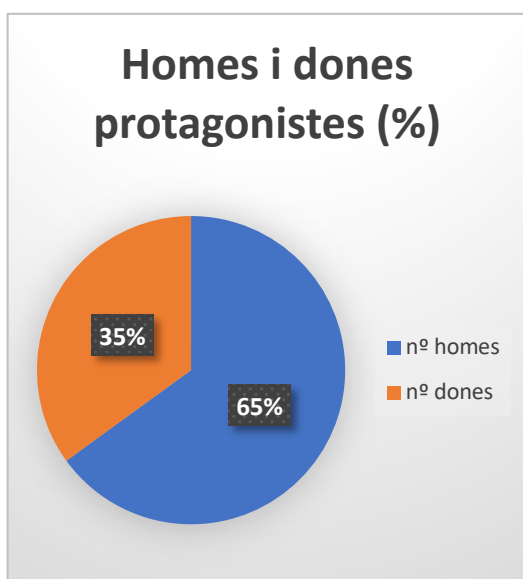

Figura 20

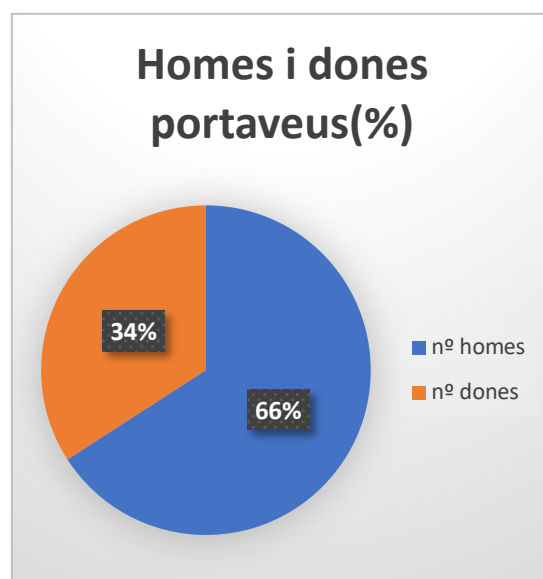

Figura 21

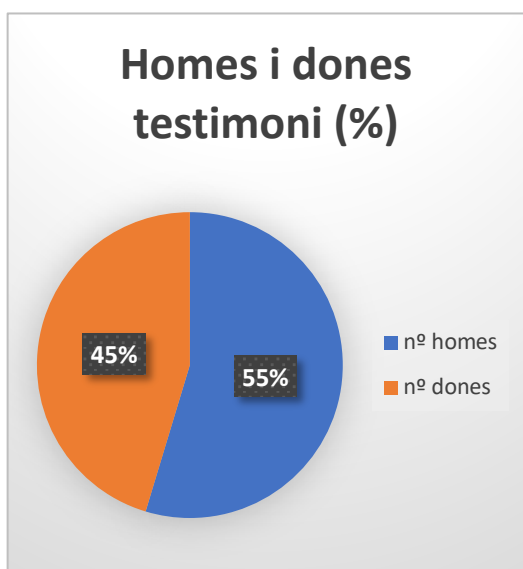
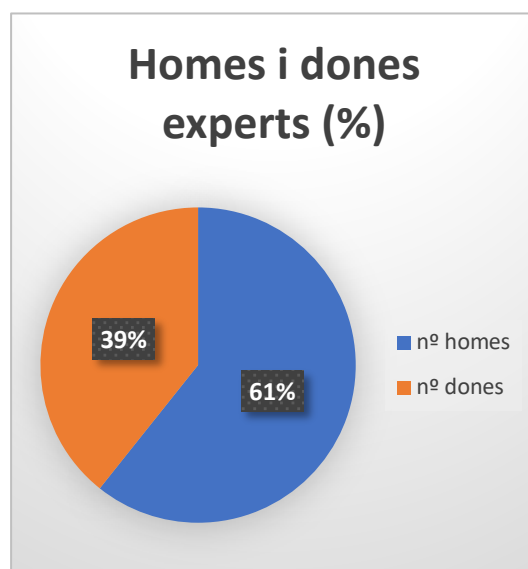

Figura 22

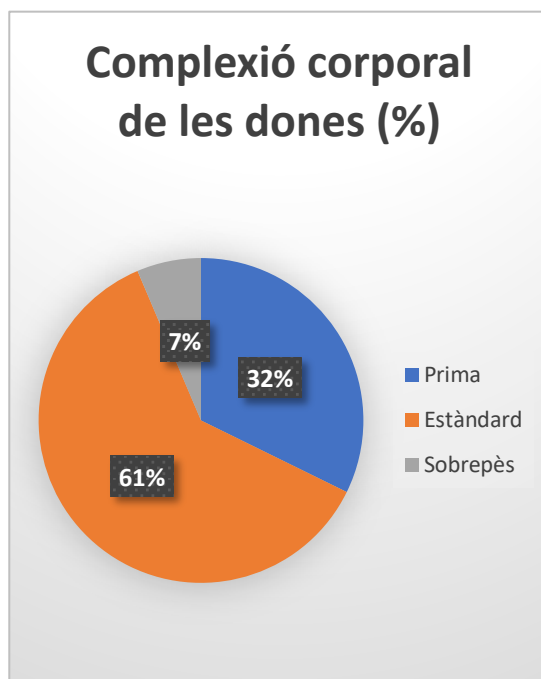

Un altre tret que ha semblat interessant per a incorporar en la representació de les dones en informació és la complexió corporal de les que apareixen als informatius, per

la incidència i importància que adquireix l'aspecte físic per les dones a la nostra societat.

No només es tracta de donar la visibilitat merescuda i proporcionada a les dones, sinó també, que aquestes incloguin una representació, el més diversa possible, de dones. És per això que s'ha analitzat la complexió corporal d'aquestes i, sense sorpresa, trobem que hi ha una falta de representació de dones no normatives. Veiem a la figura 23 com la gran majoria de les dones que apareixen són de complexió física estàndard (61%), seguidament de les de complexió corporal prima (32%), però només un 7% presenta una complexió corporal amb sobrepès. Per tant, tindríem un 83% de complexió corporal prima o estàndard, mentre que la presència de dones d'un altre tipus de complexió és absolutament minoritari.

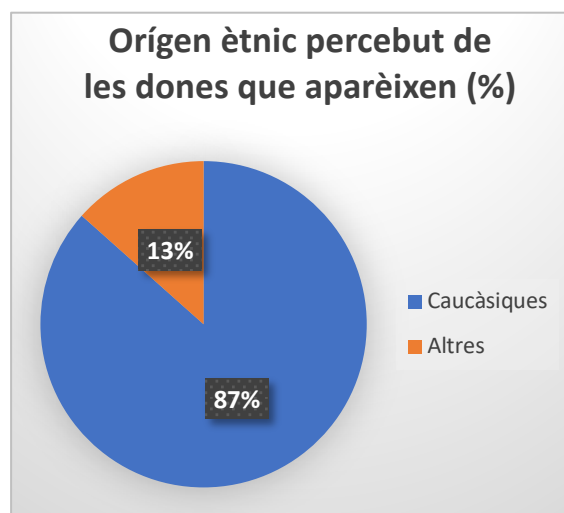
Figura 23

El mateix passa amb l'origen ètnic de les dones (figura 24). Pot ser per la poca presència de les dones en informacions internacionals, que la gran majoria de les que apareixen són caucàsiques (entenem per caucàsiques persones de pell blanca i,

normalment, europees), un 87%. Les poques dones amb orígens ètnics no europeus que apareixen són americanes (les quals s'han comptat com a caucàsiques també, ja que els trets físics són pràcticament iguals), i llatines. Gairebé no hi ha representació femenina àrab, per exemple, i molt poca de raça negra.

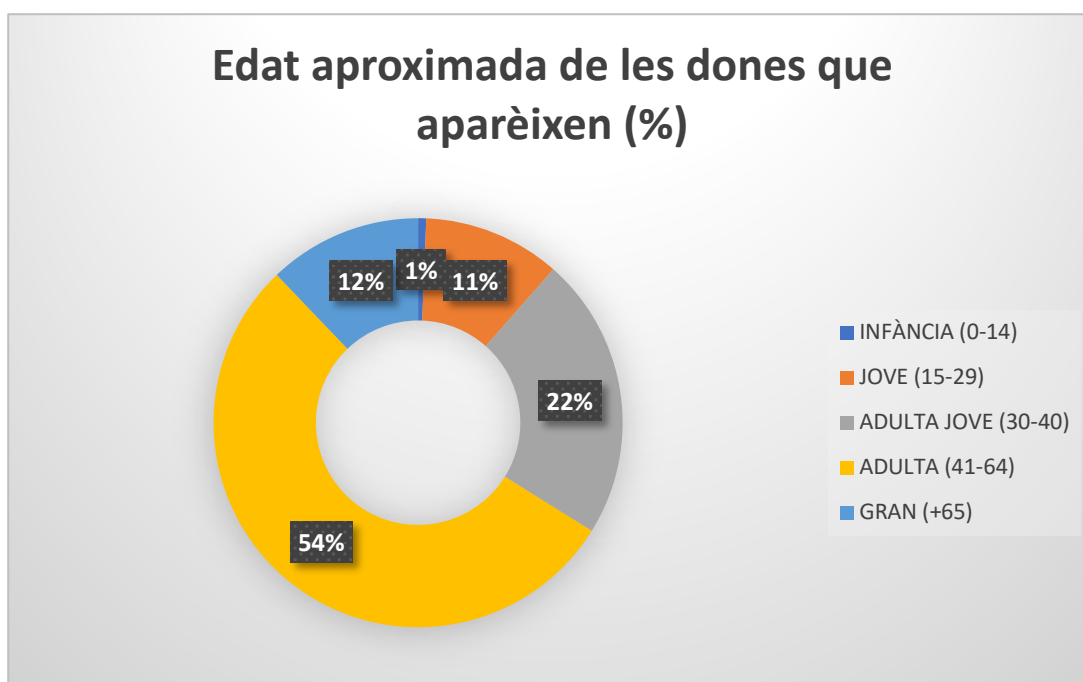
Figura 24

Això significa que a les notícies abunda la presència de dones d'origen caucàsic i que tots els altres orígens ètnics pràcticament estan absents.

Un altre dels aspectes importants i a tenir en compte són els que podem veure a la gràfica de la figura 25, en la qual veiem les dones que apareixen a les peces classificades per edat. S'han classificat en els següents blocs: Infància (0-14 anys), Jove (15-29 anys), Adulta Jove (30-40 anys), Adulta (41-64 anys) i Gran (+65 anys).

Figura 25

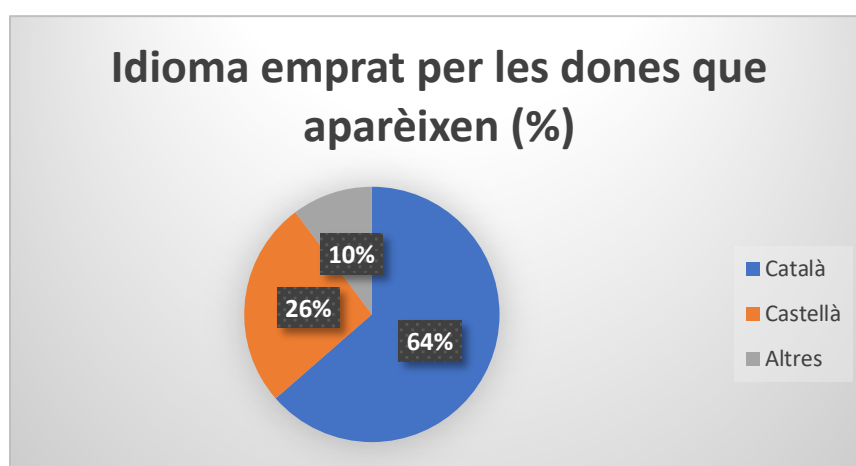

Com podem observar, l'edat més representada és l'Adulta, amb un 54%, seguida de l'Adulta Jove (22%); i les edats amb menys presència són les de les categories Gran (12%), Jove (11%) i Infància (1%). El fet que hi hagi poca representació de la infància es pot deure al fet que els menors necessiten l'autorització dels pares per a sortir a la televisió i, sovint, tampoc són objecte de les notícies. De tota manera, hi ha una escassa representació de la població jove i de la població més gran; els joves són el futur de la nostra societat i és molt important que estiguin ben informats, però si els telenotícies no mostren les problemàtiques amb les quals es troben i no es poden veure representats en l'actualitat, és possible que no formin part de l'audiència majoritària. Tampoc no podem descuidar les persones grans, en mostrar les dones s'ha de fer del tot, ja existeixen prejudicis i estereotips de les dones, i no s'hauria de permetre que es perpetuï la idea de la dona adulta/ adulta jove com l'única vàlida. Com es pot veure, la majoria de les dones si sumem adultes i adultes joves estarien representades en un percentatge d'un 76%, mentre que les més de 65 queden reduïdes a un 12%.

Quant a l'idioma emprat per les dones, s'han comptabilitzat aquelles que parlen català i castellà, la resta d'idiomes s'han recollit a la categoria "altres" (figura 26). La major

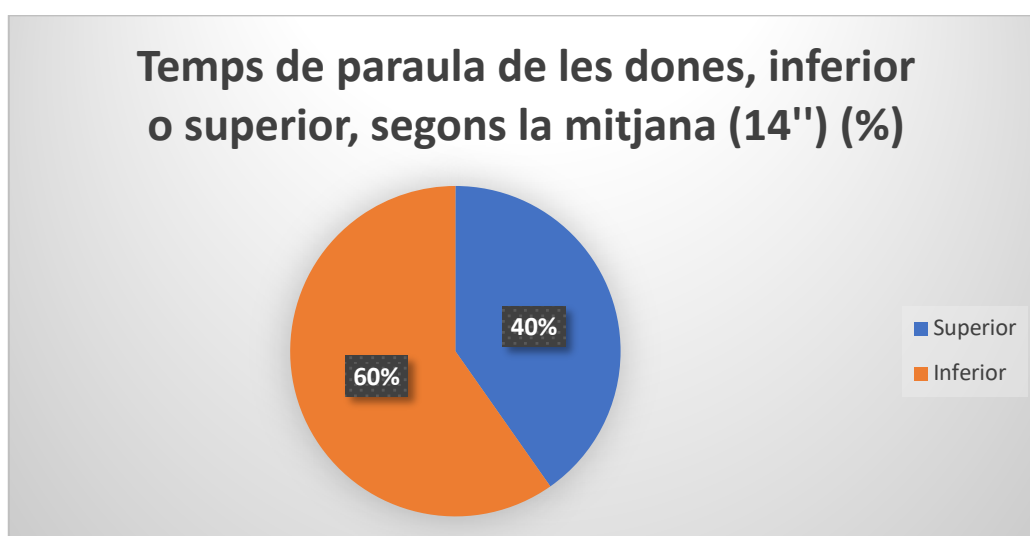
part de les declaracions es fan en català (64%), comprensible si tenim en compte que estem analitzant els informatius de la televisió pública catalana. Seguidament trobem el castellà amb un 26% i la categoria altres representa el 10%, res sorprenent si tenim en compte la poca presència de dones en seccions com Internacional o informacions d'àmbit geogràfic internacional.

Figura 26

És important també la veu que se'ls dona a les dones, així que s'ha comptabilitzat el temps de paraula, donant en total una mitjana de 14 segons per a cada una. Ja de per sí no és una xifra gaire alta, però a més, s'han recomptat la quantitat d'intervencions que igualen o superen aquests 14" i els que són inferiors (Figura 27).

Figura 27

Com podem observar, el 60% dels inserts (187 en total) són inferior a aquesta mitjana de 14'' i el 40% són iguals o superiors en temps.

Alguns aspectes que també s'han considerat en l'anàlisi han estat, per exemple les mencions a les dones, és a dir, com han estat citades. Aquestes dades no són gaire significatives, ja que responen a patrons molt clars: sempre se citen amb nom cognom i càrrec, menys quan es tracta de testimonis (és a dir, persones del carrer a qui se'ls pregunta sobre alguna cosa), que en aquest cas es diu només el nom i el cognom (i depenent del tema se'ls situa dient la seva professió o algun element de situació). En el cas de les dones citades amb només el nom, amb el nom de pila o sense identificar, sol ser perquè prefereixen mantenir-se en l'anonimat, casos en què la persona apareix parlant d'esquenes o fins i tot amb la cara tapada en el cas de les manifestacions contra la sentència del procés, per exemple. D'aquesta manera sembla que sigui una dada suficientment significativa per a comparar-la amb les altres.

També s'han descartat les variables de discapacitat funcional, pel fet que cap dona que apareix mostra cap discapacitat; en aquest sentit no hi ha representació de dones discapacitades. Per a la variable de la religió tampoc s'ha elaborat cap gràfica ni taula perquè en general no sabem la religió de les dones que apareixen o, tot i poder imaginar-la no podem comprovar-ho; però en els comptats casos que sabem clarament la religió (com podrien ser casos de dones musulmanes que s'uneixen a la yihad) no se'ls dona veu a aquestes dones excepte en 2 casos.

b. Tertúlies

i. Els Matins

Els Matins és un programa matinal en forma de magazín informatiu que s'emet en la franja horària de 8:25 h del matí fins a les 11:50 h. És dirigit i presentat per la periodista Lúdia Heredia, i conté cada dia un espai per a tertúlia, que és la part que analitzem; tot i que el programa del 8 de novembre és presentat per Pere Bosch.

Els programes analitzats han estat:

Els Matins
Dilluns 14 de gener
Dimarts 19 de febrer
Dimecres 13 de març
Dijous 11 d'abril
Divendres 10 de maig
Dilluns 10 de juny
Dimarts 9 de juliol
Dimecres 18 de setembre
Dijous 10 d'octubre
Divendres 8 de novembre
Dilluns 9 de desembre

Recordem que, en ser un programa que es fa en dies laborals, s'ha hagut de descartar el programa que tocava pel mes de setembre, que justament era el del dia 11, un festiu a Catalunya i, per tant, un dia sense programa. També s'ha hagut de canviar el programa del mes de febrer, en el qual el dia corresponent segons la selecció de la mostra el programa s'organitza diferent i el dirigeix Lúdia Heredia des de Madrid, ja que és el dia que comença el judici del procés. S'ha agafat el dimarts següent, 19 de febrer. Tampoc no hi ha programa a l'agost, ja que és mes de vacances i no hi ha emissió d'Els Matins.

La tertúlia en si és un gènere periodístic complicat, ja que no segueix unes normes gaire estrictes ni estipulades pel programa. Ens trobem amb un espai de tertúlia en el qual hi participen tertulians habituals i alguns de convidats i, durant el programa es van fent entrevistes (telefòniques o en directe, sigui dins o fora de plató) que a vegades es comenten entre els tertulians i a vegades no. El fet de no poder seguir un guió igual per a tots els programes, ha impossibilitat desenvolupar una anàlisi tan completa com la dels telenotícies, que sempre tenen la mateixa estructura. La manera d'estudiar aquest apartat ha estat fixant-nos en la tertúlia presentada per Lúdia Heredia (més el dia presentat per Pere Bosch) en la qual participen un parell o tres tertulians habituals. S'han comptabilitzat només els tertulians o convidats que participen en aquest espai de tertúlia i que són al plató físicament; de manera que han quedat fora les connexions en directe, siguin audiovisuals o només telefòniques. Tampoc s'han tingut en compte entrevistes individuals, encara que es comentin després a l'espai de tertúlia.

Hi ha hagut casos en què després d'aquesta tertúlia principal s'ha iniciat una altra de més breu i amb uns altres convidats. No s'han tingut en compte en l'anàlisi aquestes tertúlies secundàries, ni tampoc les entrevistes d'abans o després de l'espai tertulià que hagués dificultat molt l'anàlisi.

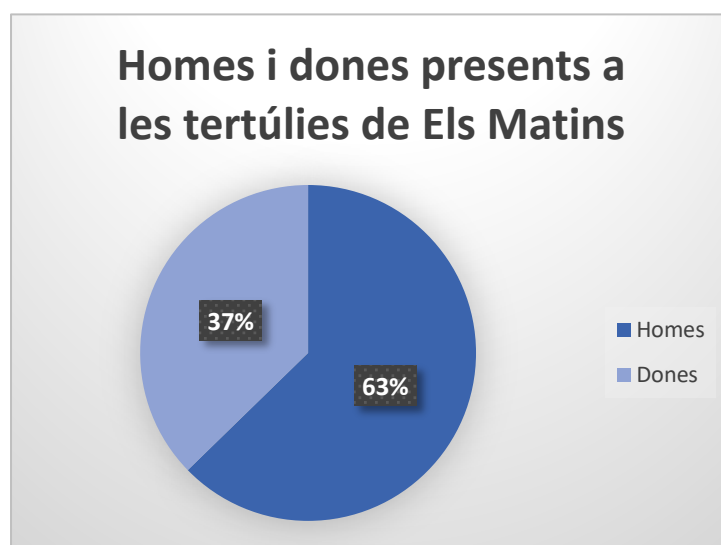
Així doncs, els resultats han estat els següents:

Figura 28

Dia	Participants	
	Homes	Dones
14/1/19	4	1
19/2/19	1	1
13/3/19	4	1
11/4/19	5	1
10/5/19	4	5
10/6/19	2	5
9/7/19	4	1
18/9/19	3	1
10/10/19	4	3
8/11/19	3	2
9/12/19	3	1
Total	37	22

Els valors d'aquesta taula (figura 28) es tradueixen en el gràfic que observem a la figura 29. Els percentatges són totalment desproporcionats, mentre que un 63% dels participants a les tertúlies són homes, només un 37% són dones. A més, a la taula podem observar que només hi ha dues tertúlies en la qual hi hagi més dones que homes (programa del 10 de maig de 2019 i del 10 de juny) i una en la qual hi hagi el mateix nombre (19 de febrer), a la resta predominen els homes. Ens trobem amb un total de 37 aparicions d'homes i 22 de dones.

Figura 29

Tot i això, algunes aparicions són repetides. Les dones que han participat en les tertúlies analitzades han estat: Milagros Pérez Oliva (periodista), Montserrat Nebrera (advocada i professora de Dret Constitucional a la UIC), Neus Tomàs (subdirectora d'Eldiario.es), Esther Vera (Directora diari Ara), Sara Muñoz (periodista), Olga Ruiz (periodista), Anna Guitart, Àngels Arcusa (cap Servei d'Oncologia del Consorci Sanitari de Terrassa), Simona Levi (dramaturga i activista), Joana Ortega (exvicepresidenta de la Generalitat), Estrella Montolíó (catedràtica de Lingüística Hispànica UB), Ester Pujol (Alcaldeessa en funcions de Tiana), Sara Berbel (doctora en psicologia social per la universitat de Barcelona), Begonya Enguix (antropòloga i autora d'"Orgullo, negocio y otras derivas LGTB"), Soraya Artigas (pediatra CAP Sagrada Família, Barcelona) i Laia Soldevila (periodista). Un total de 16 dones, encara que la presència d'algunes d'elles es repeteix en més d'un programa.

Quant el total d'homes, els que han aparegut han estat: Antoni Puigverd (escriptor), David Melgarejo (redactor secció Política Tv3), Jordi Nieva (Catedràtic de Dret Processal), Jordi Barbeta (periodista), Joep-Lluís Carod-Rovira (escriptor), Jordi Mercader (periodista), Antonio Baños (periodista), Carles Ramió (catedràtic de Ciència Polítiques i d'Administració a la UPF), Albert Solé (director del Brain Film Festival), Àlex Sàlmon (director El Mundo Catalunya), Ferran Espada (periodista), Gervasio Sánchez (fotoperiodista), Ritxar Bacete (anotropòleg i treballador social especialitzat en temes de gènere), Juan Soto Ivars (escriptor i periodista), Igansi Gallart (director del documental "curar-se en salut"), David Carabén (músic), Ferran Martín (il·lustrador i humorista), Salvador Sala (periodista de TV3), Oriol March (periodista), Roger Heredia (portaveu de Rebrotem), Juan Antonio March (diplomàtic i autor de "Poder y Futuro"), Andreu Navarra (professor), Salvador Sunyer (director festival Temporada Alta), Dani Arbós (periodista), Lluís Maria Anglada (advocat de Jordi Ros, detingut pel cas Juges), Carles Fernández (periodista), Fernando Carrera (professor universitari d'Oratòria i Debat), David Cirisi (escriptor) i Ferran Casas (subdirector de Nació Digital). Un total de 28 homes, alguns dels quals es repeteixen en les diferents emissions del programa.

Els temes que s'han tractat a les tertúlies durant els diversos programes han estat majoritàriament polítics, segurament degut a l'actualitat política que va viure Catalunya l'any 2019, un any en què no només es va dur a terme el judici contra el procés, i també van generar molta polèmica les repercussions de la sentència d'aquest judici i les dificultats per formar govern en l'àmbit estatal, que van provocar dues eleccions en un mateix any.

Els temes més recurrents han estat el Brexit, les eleccions estatals espanyoles i el judici del procés; els programes han girat entorn aquestes temàtiques, oferint tertúlies sobre les precampanyes electorals, el govern processat de Puigdemont, les penes dels presos pel procés, la investidura de Pedro Sánchez, la repetició electoral el 10N i les accions de Tsunami Democràtic.

Algunes tertúlies, però, a les que val la pena fer referència, a causa de la temàtica d'aquest TFG, han estat les següents:

A la tertúlia de l'11 d'abril²⁶, la conversa amb els tertulians i el convidat Ritxar Bacete. Es parla sobre el seu llibre *Nuevos Hombres Buenos*, sobre la masculinitat en l'era del feminisme. La tertúlia no gira al voltant del paper de les dones, però sí que es fa referència sovint als límits entre dones i homes i de la voluntat de desmuntar els models i estereotips. Esther Vera sí que fa un discurs molt més enfocat a les dones (l'única dona participant en la tertúlia en aquell moment), tracta més temes i estereotips referits a les dones i parla dels homes aliats amb la seva participació en el moviment feminista. Els altres tertulians es refereixen més a temes com la masculinitat tòxica, els estereotips lligats als homes com per exemple la “debilitat” de mostrar sentiments o plorar.

Al programa del 10²⁷ de juny es duu a terme una tertúlia a partir del llibre *Imbatibles. La edad de las mujeres*²⁸, escrit per 5 dones, Sara Berbel, Estrella Montolío, María Rosa Benedicto, Maribel Cárdenas i Ester Pujol. Amb 3 d'elles, com a convidades a la tertúlia, parlen sobre les dones i el fet que solen passar a ser invisibles a partir dels 50 anys. Esmenten la presència de forces invisibilitzadores com són, per exemple, els mitjans de comunicació (fet que entronca amb el que es deia de la menor presència de dones grans en els Informatius, on només hi havia un 12% de presència de dones major de 65 anys). Les dones que no són joves desapareixen, diuen, i hi ha una manca de referència. A partir del llibre, i molt ben reflectit a la tertúlia, el que volen dir i mostrar és que les dones continuen sent visibles, professionals, eròtiques, rebels, desitjables...passats els 50. Els homes grans són admirables, mentre que les dones quan arriben a aquesta edat són tractades de manera diferent a la qual són tractats els homes; un home gran és símbol de saviesa i poder, no passa el mateix amb les

²⁶Enllaç a l'annex, pàgina 89

²⁷ Enllaç a l'annex, pàgina 90

²⁸ Benedicto, María Rosa; Berbel Sánchez, Sara; Cárdenas, Maribel; Montolío Durán, Estrella; Pujol, Ester. *Imbatibles. La edad de las mujeres*. (2019). Madrid: Calambur

dones. El que el llibre vol fer present és que arribar a aquesta etapa vital per a les dones no és mortal.

Destaquem, a més, que s'ofereix una perspectiva de gènere explícita, ja que es posen de manifest dades que fan referència a les dones en contrast amb altres que fan referència a homes; per exemple, la quantitat de dones a les eleccions municipals del 2015, comparant amb els homes: de cada 8 alcaldes 1 alcaldessa. A partir d'aquests nombres es parla de la segregació que hi ha en la política: a les dones regidores sovint se'ls donen àrees polítiques "toves" com servei social, educació, cultura... i les de contingut important queden en mans dels homes. Es mostren també dades sobre catedràtiques, que són també molt baixes en comparació amb els homes. En educació les dades tampoc són justes.

L'última tertúlia a destacar per la seva temàtica és la del 9 de juliol²⁹, en què es parla del judici per la violació múltiple de Manresa, coneguda com La Manada de Manresa. El dia anterior al programa van declarar la víctima i els testimonis clau. A partir dels fets es qüestiona el sistema penal. Quant a la víctima, posen en relleu que és una nena menor que només tenia 14 anys al moment de l'agressió. Un dels tertulians, Oriol March, considera que s'ha d'aplicar bé el codi penal i hi ha d'haver rebut social per a les persones que cometen aquest tipus d'actes, deixar de fer veure que no hi ha problema en aquestes conductes. Carod-Rovira critica les institucions i expressa que les coses no es resolen només amb lleis, sinó que es necessita un canvi social: "Allò que és aberrant no pot tenir ni complicitat, ni justificació i menys encara aplaudiments".

Per tant, podríem dir que, de les 11 tertúlies analitzades, en 3 s'han abordat temes relacionats amb les dones i que s'han abordat amb perspectiva de gènere. Això suposa el 27% de les tertúlies, enfront del 73% que suposen la resta.

Recordem que tots els enllaços dels programes es troben a l'annex i també les taules que s'han utilitzat per a l'anàlisi.

²⁹ Enllaç a l'annex, pàgina 91

ii. Més 324

Es tracta d'un programa de debat dirigit i presentat per Xavier Graset en el qual s'exposa i es parla d'idees de temes d'interès de l'actualitat. L'emissió del programa és de dilluns a dijous a les 21:50 h, després del TN Vespre, al canal 3/24.

El mètode de selecció de la mostra és diferent que en el cas de l'anàlisi de les tertúlies d'Els Matins, ja que aquest programa és de dilluns a dijous. La selecció s'ha fet seguint els dies de la setmana de cada mes, excloent agost i tots els divendres, de manera consecutiva començant per la segona setmana de cada mes. Quan s'ha arribat a dijous, que ha estat al mes d'abril, s'ha seguit amb la tercera setmana dels següents mesos i després la 4a. L'únic programa que ha necessitat canvi de data ha estat l'últim, el de desembre, ja que corresponia al dia de Nadal, festiu, i per tant, s'ha canviat pel mateix dia però de la setmana anterior.

Més 324		
Dilluns 7 de gener		
Dimarts 5 de febrer		
Dimecres 6 de març		
Dijous 11 d'abril		
Dilluns 20 de maig		
Dimarts 18 de juny		
Dimecres 17 de juliol		
Dijous 19 de setembre		
Dilluns 28 d'octubre		
Dimarts	26	de novembre
Dimecres	18	de desembre

S'han tingut en compte les persones participant en les tertúlies, de manera que queden fora de l'anàlisi les entrevistes individuals i també les petites tertúlies com les que han dut a terme Marc Molis i Joan Queralt per a analitzar i parlar del Judici del

Procés, ja que són converses en les que només participen ells dos, la taula on hi ha la resta de ponents queda silenciada.

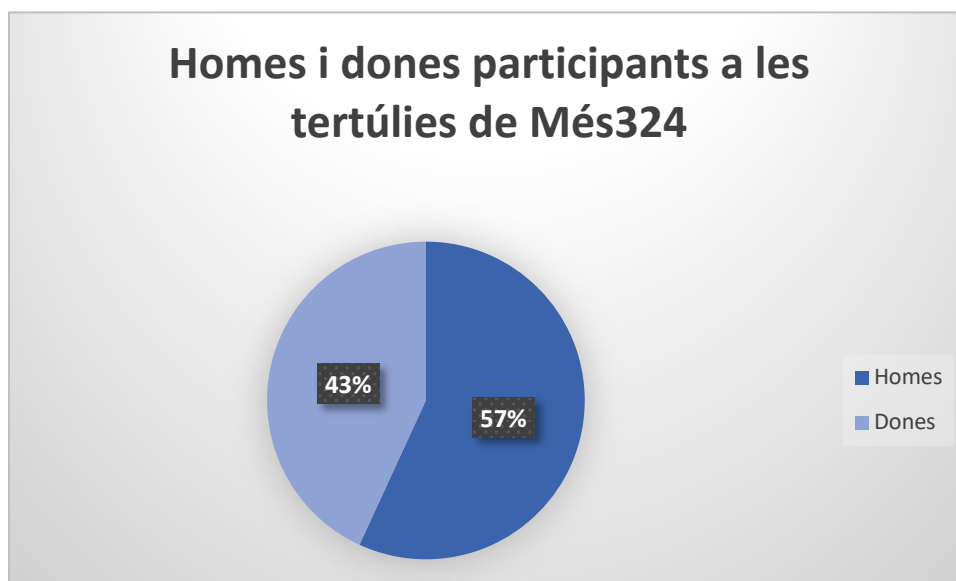
En el cas del Més324 les xifres estan més igualades que al programa Els Matins, però no són equitatives. Un total de 29 aparicions d'homes i 22 de dones. Observem a la figura 30 que sempre hi ha 2 dones per programa, però en el cas dels homes sovint n'hi ha 3 i fins i tot, en el cas del programa del dia 20 de maig, són 4 homes.

Figura 30

Dia	Participants	
	Homes	Dones
7/1/19	3	2
5/2/19	3	2
6/3/19	3	2
11/4/19	3	2
20/5/19	4	2
18/6/19	2	2
17/7/19	2	2
19/9/19	3	2
28/10/19	2	2
26/11/19	2	2
18/12/19	2	2
Total	29	22

Les dades de la taula es tradueixen en la següent gràfica (figura 31), on observem que són un 57% d'homes i un 43% de dones.

Figura 31

Les dones que han aparegut als programes analitzats han estat:

Bel Olid (escriptora i traductora) Isabel Llauger (experta en Relacions Institucionals), Sònia Andolz (professora de Ciència Política a la UB i ESADE), Montserrat Tura (exconsellera de Justícia i d'Interior), Helena Yeste (periodista), Sílvia Casola (sociòloga), Anna Simó (exconsellera de Benestar i Família), Ana Sofía Cardenal (professora de Ciència Política de la UOC), Astrid Barrio (polítologa), Mar Aguilera (professora de Dret Constitucional de la UB), Margarita Sáenz-Díez (periodista), Mar Calpena (periodista) i Magda Gregori (periodista). En total són 13 dones, per tant, algunes d'elles es repeteixen en diferents programes. Com veiem, les professions més recurrents són periodistes, professores o expolítiques.

El mateix passa amb els homes, en total són 18 però alguns es repeteixen en les emissions. Els que apareixen són:

Joan Queralt (catedràtic de Dret Penal de la UB), Antoni Bassas (periodista i directiu del diari Ara), Xavier Cassals (historiador), Joan Manuel Tresserras (professor de Comunicació UAB), Ernest Benach (expresident del Parlament de Catalunya), Miquel Puig (Economista), Francesc Canosa (periodista), Eduard Voltas (periodista), Andreu Pujol Mas (historiador), Manuel Cuyàs (escriptor i periodista), Arnau González Vilalta

(historiador), Ramon Espasa (exconseller de Sanitat i Assistència Social, exdiputat, ex senador i metge), Joan Maria Clavaguera (periodista), Antoni Gelonch (advocat), Manuel Delgado (catedràtic d'Antropologia de la UB), Jordi Palou-Loverdos (advocat acreditat del Tribunal Penal de la Haia), Manuel Cuyàs (escriptor i periodista), David Minoves (president del CIEMEN) i Jordi Amat (filòleg). Com es pot observar, en el cas dels homes les professions representades són molt més variades, podem trobar periodistes, historiadors, professors, advocats, filòlegs, economistes i expolítics

La majoria dels temes que s'han tractat han estat de caràcter polític, sobretot relacionats amb les eleccions del 28A i 10N (precampanyes, campanyes, resultats...), les traves per a la investidura de Pedro Sánchez, les negociacions entre partits, també el judici del Procés i la sentència i la situació dels presos, així com també dels polítics exiliats. En algunes ocasions s'han presentat i comentat diversos llibres, normalment relacionats amb temes polítics que donen peu a temes durant la tertúlia.

Durant els programes han anat apareixent tals següents temes que afecten les dones i s'han parlat amb perspectiva de gènere. Destaquem la tertúlia del 7 de gener³⁰, en la qual la participant Bel Olid, parlant de la inseguretat de les dones davant de la justícia, parla dels jutges que en les sentències per agressió o abús sexual no veuen patiment en la víctima; denuncia que no s'apliquen les lleis necessàries per a parar la violència masclista. En aquest mateix debat, Joan Queralt fa un recompte de les dones assassinades des del 2003, més de 1000 dones, afegint una perspectiva explícita que és molt important quan es tracten temes de violència masclista, apuntant que són més morts que el que va causar ETA en els 60 anys que van estar actius. Responsabilitza a les idees de partits polítics com Vox i el Vaticà, que tapen els abusos sexuals a menors i no condemnen la majoria de violadors.

Al programa del 6 de març³¹ participen en la tertúlia Francesc Canosa i Helena Yeste, autors del llibre que presenten sobre dones periodistes, "Dones que surten del paper".

³⁰ Enllaç a l'annex, pàgina 93

³¹ Enllaç a l'annex, pàgina 94

Es tracta d'un recull d'articles que reflecteixen l'actualitat a partir de la mirada de dones periodistes del període de la renaixença fins a la guerra civil, retrata la història de Catalunya a partir de peces periodístiques de les dones. Durant la tertúlia els ponents mencionen i parlen de dones com Dolors Montserdà, Teresa Pàmies, Maria Luz Morales, Anna Maria Martínez Sagi... Dones que es fan veure, que deixen la seva empremta al periodisme i passen d'una invisibilitat a una visibilitat. Destaquen Aurora Bertrana, com a pionera en un periodisme marcat per la perspectiva de gènere, també Irene Polo, Mercè Rodoreda, Rosa Maria Arquimbau...

El mateix dia es presenta el manifest del dia de la dona treballadora, 8 de març, fet que comenten i partir del qual es parla de la jornada de l'any anterior, que va tenir una implicació social molt gran i de com es preveu la de l'any en qüestió.

Podem dir, per tant, que en dues tertúlies de les 11 analitzades s'han tractat temes directament relacionats amb les dones, el que representa un 18% (front un 82% que no en contempla aquesta perspectiva).

Recordem que tots els enllaços dels programes es troben a l'annex i també les taules que s'han utilitzat per a l'anàlisi.

5. ANÀLISI QUALITATIVA:TRACTAMENT DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

En total s'han identificat 18 peces sobre casos de violència masclista, en les emissions analitzades a la part quantitativa, del TN Migdia i Vespre. Si tenim en compte que el total de les peces analitzades a la part quantitativa eren 547, les peces que aborden el tema de la violència masclista representen un 3% (3,2%) del total.

A continuació, un quadre on es pot veure a quin TN pertanyen (Migdia o Vespre), de quin dia i quin mes és l'emissió, a quin minut comença la notícia i la seva duració.

TN (Migdia/Vespre)	Dia i mes	Minut	Duració
TNM	7 de gener	15.21	32"
TNM	7 de gener	15.55	31"
TNM	20 de març	16.07	2'17"
TNM	10 de juny	25.30	15"
TNM	10 de juny	25.49	24"
TNM	16 de juliol	16.57	1'40"
TNM	28 d'agost	31.40	1'47"
TNM	5 de setembre	38.06	41"
TNM	18 de novembre	22.25	34"
TNV	18 de febrer	20.05	25"
TNV	18 de febrer	20.32	44"
TNV	18 de juny	11.14	24"
TNV	8 de juliol	09.12	3'28"
TNV	8 de juliol	12.40	23"
TNV	8 de juliol	13.04	26"
TNV	9 d'agost	10.47	38"
TNV	12 de novembre	37.32	1'30"
TNV	2 de desembre	18.14	40"

L'anàlisi qualitativa s'ha fet a partir dels fets (explicats tal com s'expliquen en la narració i les declaracions de les fonts, canviant algun temps verbal, però les paraules utilitzades són les que s'escolten a les notícies) i d'un comentari d'aquests on es comenten els punts del protocol que es compleixen o com es podrien haver introduït millor.

Peça 1: TN Migdia 7 de gener (min. 15:21; duració 32'')

Fets:

Aquell dissabte van detenir un noi de 18 anys d'Algesires que hauria abusat d'una menor de 14 anys després de la cavalcada de reis. El detingut, acompanyat de dos nois més, s'haurien emportat la menor a un lloc apartat i l'haurien agredit sexualment. Informen que el detingut passarà a disposició judicial i que la investigació segueix oberta per a determinar la responsabilitat dels amics de l'agressor que s'ho van mirar sense fer res.

Comentari:

A l'iniciar la notícia, el conductor Carles Prats puntualitza que "el degoteig de denúncies per agressió sexual no s'atura", tot i que no es diu directament "violència masclista", sí que insinua que és un problema estructural, ja que "no s'atura". No es parla de supervivent, però tampoc es parla de víctima, simplement es refereix a ella com "la menor". Tampoc no hi ha cap insert o declaració de cap veí ni conegut ni relatiu a la noia o la seva família. Es preserva l'anonimat de les persones implicades, només es diu l'edat del detingut i de la menor.

Com que és una peça breu del telenotícies, no hi ha dades concretes (per exemple, posar en context i dir el nombre de denúncies per agressió sexual de l'any anterior) ni estadístiques i no es parla de vulneració de drets.

Peça 2: TN Migdia 7 de gener (min. 15:55; duració 31'')

Fets:

Manifestació en repulsa d'una agressió sexual a una noia de 19 anys a Callosa d'en Sarrià la nit de cap d'any. 4 joves d'entre 19 i 24 anys l'haurien drogat i agredit sexualment diverses vegades, s'investiguen vinculacions amb altres agressions sexuals i, de moment, s'ha decretat presó provisional. Se'ls compara amb la manada pel fet que van gravar els fets amb els telèfons mòbils.

Comentari:

No s'usa la terminologia "violència masclista", però sí que es parla d'agressió sexual. Tampoc no es parla de víctima, però tampoc de supervivent, de "la noia" en diuen que té 19 anys. Puntualitza, Carles Prats, que l'haurien drogat i després agredit

sexualment diverses vegades, seguint el punt del protocol que recomana no difondre la presència de drogues o alcohol en agressor ni en agredida a excepció de si la droga ha format part de l'estratègia de l'agressió.

Es preserva l'anonimat de les persones implicades i no es dóna veu a testimonis del veïnat ni als familiars. S'informa que s'investiguen vinculacions de l'agressor amb altres casos d'agressions sexuals i que els altres implicats.

S'afegeix una comparació amb el cas de la manada perquè els dos casos impliquen diversos agressors i van enregistrar els fets amb el mòbil.

Les imatges que apareixen en pantalla corresponen amb un punt del protocol que proposa l'ús d'imatges de concentracions i manifestacions de rebuig a la violència masclista, i així és. Veiem una gran concentració del poble on va passar, Callosa d'en Sarrià, amb imatges de dessuadores de color lila amb el lema "no vull ser valenta, vull ser lliure" i cartells on es llegeix #NiUnaMenos. Les imatges mostren una gran concentració amb joves i grans, amb abraçades i plors.

No s'utilitzen dades estadístiques ni es mostra el telèfon d'atenció en casos de violència masclista, tampoc no es presenta el cas en un context ampli ni es donen dades contextuals, més enllà comparar-los amb el cas de la manada.

Peça 3: TN Migdia 20 de març (min.16:07; duració 2'17)

Fets:

És el dia que es va produir el judici del violador de Martorell a l'Audiència de Barcelona. L'acusat ha admès els fets i ha reconegut la seva culpabilitat en el segrest, violació i intent d'assassinat de la tercera de les seves víctimes. Es tracta d'uns fets que van passar el 2016. Expliquen que l'advocat de la víctima vol que l'administració la indemnitzi per haver concedit un permís penitenciari durant el qual el processat va reincidir. Intervenien els advocats de l'agressor i de la víctima, la primera explicant que l'acusat no ha volgut defensar-se.

La periodista Montse Sánchez, en directe des de l'Audiència de Barcelona, informa que la reincidència de Tomás Pardo, l'agressor, ha motivat una protesta de la primera de les seves víctimes, al mateix lloc, que ha volgut posar de manifest que calen canvis

en el sistema judicial i penitenciari perquè no torni a passar que un violador condemnat a 26 anys de presó en surti al cap de 13 de condemna i torni a reincidir.

Apareix Montse Melero, que només es presenta amb nom i cognom (tot i que és un supervivent d'un atac de Pardo, que no es diu) explicant que el violador de Martorell és responsable, però que també ho és el sistema que fa una justícia patriarcal i permet sortir a violadors de la presó. Comparteix que se senten impotents i plens de ràbia perquè volen que això canviï i facin la seva feina perquè això no torni a passar.

Comentari:

La peça parla del cas del violador de Martorell, però no es fa una referència explícita a violència masclista ni es posa el cas en relació amb els molts casos de VM, es tracta del judici del succés i per tant, deduïm que en emissions anteriors (ser el 2016) se'n va parlar. D'aquesta manera veiem que s'ha fet un seguiment del cas.

Els testimonis que apareixen no són familiars ni relatius de la família, sinó que són els advocats de les dues parts. Al final, quan apareix Montse Molero, ho fa denunciant el sistema judicial patriarcal, fet que mostra que es tracta d'un problema d'arrel, un problema estructural i social, com recomana el protocol. També s'han complert punts com haver utilitzat imatges de la concentració a l'Audiència de Barcelona en rebuig al sistema judicial i penitenciari, el de donar veu a supervivents (com és Molero), el d'informar de denúncies prèvies quan la periodista, Montse Sánchez, explica que la noia del judici en qüestió és la tercera víctima.

El fet que es tracti d'un violador reincident durant un permís concedit fa que sigui un cas del qual se n'havia parlat molt i per això no se'n preserva l'anonimat, el que diu el protocol és que no s'ha de difondre el nom de l'agressor o de la persona agredida amb l'excepcionalitat de rellevància pública (per exemple el cas de l'assassinat de Diana Quer en mans de José Enrique Abuín Gey).

Tot i tractar-se d'un agressor que ja ha comès actes similars fins a 3 vegades a noies que, totes, han sobreviscut, a la peça informativa no es parla de supervivents sinó de víctimes. Davant d'això el protocol recomana parlar de supervivents.

Peça 4: TN Migdia 10 de juny (min. 25:30; duració 15'')

Fets:

A Alboraya, al País Valencià, la Guàrdia Civil ha trobat el cos sense vida d'una dona i el de la seva parella sentimental que hauria mort en llançar-se del balcó al carrer. La policia està investigant si es tracta d'un nou crim de violència masclista.

Comentari:

Es tracta d'una informació molt superficial, expliquen els fets però encara no se sap què ha passat, de tota manera, està bé que s'informi de la possibilitat que sigui un crim de violència masclista. Per tant, es menciona directament VM, en comptes d'utilitzar termes com violència domèstica. Tot i això, el cas és tractat com un succés, una informació puntual d'uns fets. El que s'hauria de fer en aquest cas és, durant els dies següents, donar continuïtat al tema perquè no quedi només com un succés.

Peça 5: TN Migdia 10 de juny (min.25:49; duració 24'')

Fets:

A Aranjuez, Madrid, una dona ha mort i dues més han resultat ferides de gravetat per arma de foc. Les 3 víctimes passejaven pel carrer quan un home hauria disparat contra elles des de la finestra de casa seva on després, s'hauria atrinxerat fins a ser detingut. Les primeres investigacions apunten a una baralla familiar. (Imatges gravades des d'un balcó amb un mòbil del moment de la detenció de l'agressor).

Comentari:

Es parla de baralla familiar, però no de crim o violència masclista, tampoc no es diu directament que la dona que ha perdut la vida ha estat assassinada, sinó que "ha mort".

Es parla d'ella i de les dues noies ferides com a víctimes, en comptes de supervivents. El protocol recomana no donar detalls morboso sobre l'arma del crim, aquí es parla d'arma de foc però sense concretar.

Quant a les imatges, hi ha un fet que és, si més no, qüestionable: la notícia va acompanyada d'unes imatges filmades des d'un telèfon mòbil del moment de la

detenció del presumpte agressor. Aquest fet pot ser vist com a sensacionalista. No es parla més de la noia morta ni de les dues ferides, no es posa en relació aquest feminicidi amb els altres que hi ha hagut la resta de l'any. Així doncs, podem dir que es tracten els fets com un succés, sense donar gaire context al cas ni posar-o en relació amb altres fets similars o quin cas suposa en el total de feminicidis l'últim any.

Peça 6: TN Migdia 16 de juliol (min. 16:57; duració 1'40'')

Fets:

Els 4 detinguts per la violació en grup d'una menor, a Manresa aquell cap de setmana, declaraven el 16 de juliol davant del jutge, després d'haver-ho fet la víctima.

Núria Bacardit es troba en directe als Jutjats de Manresa i explica que la víctima, la menor de 17 anys, havia estat declarant durant el matí i que era la segona vegada que explicava, la primera davant dels mossos d'esquadra. Explicava al jutge la violació en grup que va patir la matinada de dissabte a diumenge en un pis del barri de les Escobines de Manresa. Després d'ella el jutge comença a citar els 4 detinguts i en cap moment es van trobar víctima i agressors. Els advocats dels detinguts estaven inclinats a recomanar als seus defensats que no declararessin perquè aquell mateix matí van tenir accés a l'atestat policial dels Mossos d'Esquadra. Està sent una investigació llarga i complicada. Núria Bacardit confirma que la menor de 17 anys va fer una trucada al 112 la matinada de l'agressió per a alertar que havia patit una agressió sexual, això va alertar els equips d'emergència i els Mossos, que van localitzar la noia i procedir a la detenció dels 4 agressors. Encara no se sap si els acusats han declarat o no i s'espera la decisió del jutge de si els deixa en llibertat o en decreta presó.

Comentari:

Notícia sobre el polèmic i mediàtic cas de La Manada de Manresa, una violació en grup a una menor. Es parla explícitament de violació en grup, tot i que no es pronuncien les paraules violència de gènere o masclista. La peça tracta sobre el judici d'aquest cas, que s'havia comès amb anterioritat; aquest fet demostra que s'ha fet un seguiment del cas, deduïm que se'n va parlar quan es va dur a terme l'agressió i ara actualitzen la informació a partir del judici. En el relat que fa la periodista Núria Bacardit, posa de manifest que és la segona vegada que explicava els fets, ja que

anteriorment ho havia fet davant dels Mossos; sembla que, implícitament, es critica negativament el fet que, sovint, les víctimes són forçades a explicar els fets, traumàtics per a elles, repetides vegades.

Es parla de víctima o de menor, posant èmfasi en el fet que la noia no tenia encara els 18 anys, però no es parla d'ella com a supervivent d'una violació en grup, sinó víctima.

Durant la peça no es mostren imatges de la noia ni se'n diu el nom. Sí que podem veure imatges de com els agressors arriben als jutjats, però aquests apareixen tapats, preservant la seva intimitat. Tampoc no es dóna veu ni imatge a testimonis, familiars o veïnat.

Al tractar-se del judici, no es parla tant del cas en si, sinó de fets judicials, així com les recomanacions dels advocats dels agressors, el fet que víctima i agressors no s'han creuat i el final de la notícia deixa a l'espera la decisió del jutge, sense saber encara si deixarà els presumptes culpables en llibertat o en decretarà presó.

Peça 7: TN Migdia 28 d'agost (min. 31:40; duració 1'47'')

Fets:

20 víctimes sexuals de Jeffrey Epstein, el magnat nord-americà mort mentre era a la presó, han explicat davant del jutge les seves vivències. Testimonis esfereïdors que no permetran fer justícia i que esquitxen, fins i tot, la Casa Reial britànica.

Abans de tancar el judici a causa de la mort sobtada de l'acusat fa 20 dies, un jutge de Nova York va voler donar l'oportunitat a les víctimes de Jeffrey Epstein perquè expliquessin el trauma que els ha perseguit tota la vida. I la sala va sentir els relats colpidors i emocionants de 22 dones amb un mateix patró: el financer i els seus ajudants es fixaven en menors d'edat d'entre 14 i 17 anys, les seduïen, adulaven i enganyaven amb la seva riquesa fins que, al cap d'un temps, quan les portaven a una de les seves mansions, ell n'abusava, i sovint les feia servir com a esclaves sexuals. Declaracions de Chauntae Davies, presumpta víctima de Jeffrey Epstein: "Només vaig poder dir: 'si us plau, para', però això encara l'excitava més. Em va continuar violant fins que va marxar a la dutxa".

Molt sovint, les menors que Epstein captava es veien obligades a satisfer amics influents del milionari, un d'ells, segons l'acusació d'aquesta dona, el príncep Andreu de York, amb qui la van forçar a tenir relacions sexuals en 3 mansions diferents el 2001. El tercer fill de la Reina Elisabeth II ho nega categòricament. La víctima es va limitar a dir a la porta del tribunal: "Sap molt bé el que va fer. Espero que ho reconegui. La sessió va ser reparadora per les víctimes, però encara falta molt, diuen, perquè es faci justícia. Totes comparteixen la frustració perquè, com que Epstein va morir a la presó, oficialment d'un suïcidi, els crims del milionari queden impunes, d'aquí que moltes vulguin redirigir el cas contra les ajudants d'Epstein i, eventualment, contra algun dels seus amics, presumptament beneficiaris del seu tracte de menors.

Comentari:

Aquesta peça tracta el cas Epstein amb profunditat, es tracta d'un cas molt mediàtic en el qual els noms dels perpetuadors dels delictes i de les afectades es difonen per rellevància pública, com ho indica el protocol, i també els noms d'implicats i víctimes. La mort de Jeffrey Epstein remou el cas, ja que com explica el periodista Xesco Reverter, els crims del milionari queden impunes. Es parla de víctimes, i no de supervivents, i es posa en rellevància que eren menors d'entre 14 i 17 anys; tot i que no es parla explícitament de violència de gènere o masclista, sí que es parla d'abús, violació i esclaves sexuals.

El protocol recomana no gravar les dones de víctimes de tracta o de violència masclista, a excepció de quan vulguin donar testimoni del què han viscut; i aquest n'és el cas, la peça inclou declaracions de Chauntae Davies i Virginia Giuffre, presumptes víctimes del tracte de menors d'Epstein; així doncs, complint una recomanació, la de donar veu a les supervivents. La informació que es dóna posa de manifest la rellevància del cas amb la implicació de personatges com el príncep Andreu de York. La narració del conductor Carles Prats en presentar la notícia, denota la gravetat del cas utilitzant la frase "testimonis esfereïdors que no permetran fer justícia", posant en rellevància que, a causa de la mort de l'acusat, aquestes noies que van ser violades quan eren menors, no podran tenir la justícia que mereixen. També Xesco Reverter parla de "relats colpidors i emocionants de 22 dones amb un mateix patró", quan es

refereix a les explicacions que van donar les víctimes davant un jutge de Nova York que els va donar l'oportunitat d'explicar el trauma que les ha perseguit tota la vida.

Sense donar detalls morboso, el periodista ens explica el *modus operandi* d'Epstein i la implicació de les seves ajudants, mentre veiem una foto del milionari.

Les imatges mostrades en pantalla, a més de la imatge d'arxiu de Jeffrey Epstein i una del príncep Andreu de York, són de la sortida del tribunal, quan les víctimes fan declaracions per a la premsa i observem molts periodistes juntament amb les noies i el que semblen ser familiars i advocats.

Tot i donar veu a les supervivents, remarcar que és un "trauma que les ha perseguit tota la vida" i deixar clar que això no és justícia, el cas s'explica més aviat com un succés i no com una violació dels drets humans o un fenomen estructural, i això que estem parlant d'un escàndol d'abusos a menors en el que hi pot haver, fins i tot, persones de la Casa Reial britànica implicades. En un cas d'aquestes dimensions i que és conegut mundialment és important posar les dades en relació, fer una contextualització més àmplia del que representa la VM, mencionar relacions de poder tenint en compte els implicats...i informar de manera correcta amb una bona perspectiva de gènere, ja que no es deixa de centrar en el cas en concret, sense posar en rellevància que es tracta d'un fenomen estructural.

Peça 8: TN Migdia 5 de setembre (min. 38:06; duració 41")

Fets:

Onze dones més se sumen a les acusacions d'assetjament sexual contra Plácido Domingo. L'agència Associated Press, que va destapar les acusacions de 9 dones contra el cantant, ha difós ara el testimoni de la soprano Angela Turner Wilson, que va treballar amb el tenor a l'Òpera de Washington fa 20 anys, quan Domingo n'era director artístic. 10 dones més, que no han volgut donar a conèixer el seu nom, acusen també a Domingo de tocaments i insistents propostes de trobades íntimes. El cantant, que acaba d'actuar al festival de Salzburg, no ha vist alterada la seva agenda d'òperes i concerts a Europa, però les denúncies d'abús sexual li comencen a passar factura als Estats Units, on hi ha hagut algunes cancel·lacions.

Comentari:

El relat d'aquesta peça informativa no qualifica a les agredides de víctimes, sinó que parla d'elles com a dones o testimonis. El conductor Carles Prats accentua el fet que se sumen més dones a aquestes acusacions contra el personatge públic Plácido Domingo. Es destapa la identitat d'una de les dones, la soprano Angela Turner Wilson, les altres es mantenen en l'anonimat. Les imatges que apareixen mostren l'acusat en tot moment, a excepció d'una imatge on surt Turner Wilson a un escenari actuant, quan es parla del seu testimoni.

Es tracta d'una peça breu, llegida pel mateix conductor del telenotícies, i no s'entra en donar cap mena de detalls, el que sí que remarquem és que al final, es posa en rellevància el fet que la majoria d'homes que cometten aquests delictes, no veuen les seves carreres professionals afectades, quan es tracta d'un crim molt greu. Tot i això, no hi trobem una perspectiva de gènere explícita i no es donen gaires dades contextuais ni s'aborda el tema com una qüestió de poder.

Peça 9: TN Migdia 18 de novembre (min. 22:25; duració 34'')

Fets:

4 dels 5 integrants de La Manada tornen a seure, des d'aquest matí, al banc dels acusats. Se'ls imputa un delicte d'abús sexual i atemptat contra la intimitat a una noia de 21 anys a Pozoblanco, Còrdova. Els fets van passar el maig del 2016, dos mesos abans de la violació a Pamplona per la qual, el Suprem, va condemnar la manada a 15 anys de presó. Els 4 acusats haurien abusat de la noia a l'interior d'un cotxe i compartit un vídeo en 2 grups de *Whatsapp*, tots 4 s'han acollit al dret de no declarar en aquest nou judici.

Comentari:

Breu notícia sobre una altra violació en grup que haurien dut a terme 4 dels 5 integrants de la manada. Es tracta d'una violació que van cometre dos mesos abans de la de Pamplona. Tot i haver comès dues violacions el mateix grup, no es parla de la violència masclista com un problema estructural o social, però sí que es posa accent en la reincidència dels agressors. No s'utilitza el terme "víctima" per a fer referència a la noia agredida, sinó que es parla d'ella com a "noies". Tot i no difondre noms dels acusats, sí que en veiem imatges i es podrien dir els noms, ja que es tracta d'una

violació dels mateixos agressors del cas de La Manada de Pamplona, que va tenir molta rellevància pública i les identitats dels agressors fa molt que es van fer públiques.

La intimitat de les agredides sí que es manté i no es dona veu als testimonis ni familiars, així com tampoc a les supervivents.

Es comenta que la manera de fer-ho va ser abusant de la noia dins un cotxe i enregistrant i difonent imatges de l'acte, com van fer a Pamplona.

Les imatges que es mostren són del judici a Còrdova, on apareix policia i també els acusats, d'esquena, i els lletrats. També hi ha presència d'imatges d'arxiu, com la dels 5 integrants de la manada a la festa dels San Fermes.

Peça 10: TN Vespre 18 de febrer (min 20:05; duració 25")

Fets:

Gairebé 10.000 dones a Catalunya van haver de recórrer, l'any passat, al telèfon contra violència masclista, totalment confidencial. Per fer-nos-en una idea, això representa que cada mes, 777 dones o persones del seu entorn han trucat a aquest número per denunciar una agressió. El 39% van ser per violència masclista física, segons dades de l'Institut Català de les Dones.

Comentari:

Aquesta peça breu no tracta de cap cas en concret de violència de gènere, però sí que parla del panorama català quant a violència de gènere. En aquesta notícia es tracta la violència masclista com un problema social i un fenomen estructural, ja que parla de la totalitat dels casos i, per a fer-ho més entenedor per a l'espectador, tradueix la xifra de "gairebé 10.000 dones" en "cada mes 777 dones", una xifra que escandalitza per si sola, sigui quina sigui la manera de dir-la. Al parlar d'aquests casos a Catalunya, es posa de manifest que la xifra és molt elevada i que no es tracta de casos aïllats. També s'ofereixen dades percentuals, ja que s'indica que, de la totalitat de trucades, el 39% (una xifra important) va ser per violència física, és a dir una agressió física cap a una dona. En aquest sentit, s'acompleix un punt del protocol que recomana utilitzar dades estadístiques i, a poder ser, gràfics per posar en context la

vulneració de drets que suposa la violència de gènere. Aquestes dades apareixen, no només al relat del conductor Toni Cruanyes, sinó també en pantalla, en format de *chyron*, juntament amb el telèfon d'atenció en casos de violència masclista (que apareix a les imatges que acompanyen la peça, també). Cruanyes, mentre informa, recorda que el telèfon d'atenció contra la violència masclista és totalment confidencial, complint amb la recomanació del protocol de sobre impressionar sempre aquest telèfon. És important donar a conèixer les eines de les quals es disposen, així com parlar dels recursos i serveis que es dediquen.

Les paraules “violència masclista” apareixen explícitament al text de la notícia tal com recomana el protocol. Seguint les recomanacions, tampoc no s’ha tractat a les dones com a víctimes d’aquesta violència, tot i que tampoc es parla de supervivents, ja que es tracta d’informacions numèriques.

Aquesta peça és una de les que contempen la perspectiva de gènere explícita, tal com la definim, ja que parla d’un problema col·lectiu i no d’uns fets individuals, donant dades de context.

Peça 11: TN Vespre 18 de febrer (min. 20:32; duració 44’)

Fets:

Parlem ara, justament, de dos casos de violència contra les dones a la Barceloneta i a Berga.

La policia ha detingut al presumpte autor de la violació a una dona de 72 anys, ahir a la Gran Via de Berga. Un testimoni va trucar al 112 i els Mossos van poder detenir l’home, de 33 anys, al mateix lloc dels fets. El detingut passarà a disposició judicial en les pròximes hores, acusat d’un delictes d’agressió sexual.

A la Barceloneta, diumenge a la matinada, també hi va haver una violació als lavabos d’un restaurant-discoteca del passeig marítim, al Port Olímpic. Els Mossos d’Esquadra investiguen aquest altre cas d’agressió sexual sense que, de moment, se n’hagi pogut detenir l’autor. Va ser un testimoni qui va alertar dels fets.

Comentari:

En una sola peça s’expliquen dos nous casos de violacions, que, tot i ser informats junts no es posen en relació amb altres casos que hi pot haver hagut el mateix any o

fins i tot l'any anterior, segurament pel fet que aquesta peça va seguida de la peça 10 analitzada, les dues de la mateixa emissió. Com que a la primera ja es posen de manifest dades específiques i estadístiques sobre els casos de violència de gènere de l'any anterior, no s'ha fet en aquest cas.

Abans d'iniciar les informacions per separat, el conductor, Toni Cruanyes, parla de dos casos de violència contra les dones, dos termes que el protocol proposa com a correctes, tot i que recomana utilitzar sempre "violència masclista" abans de "de gènere" o contra les dones. Tot i que verbalment no es parla de víctima (tampoc no es parla de supervivent), sí que quan s'explica el cas de Berga apareix un *chyron* on posa "La víctima és una dona de 72 anys". Sobre la noia del cas de la violació del restaurant de la Barceloneta no es dona cap informació, però sí que sabem que en ambdós casos va ser un testimoni qui va poder alertar a la policia i emergències, tot i que mentre que al primer cas hi ha un detingut, al segon no i s'informa d'això a l'espectador. Es preserva l'anonimat tant de les noies com de l'agressor que es coneix i no se'n difonen imatges ni informacions.

Les imatges que apareixen són de l'ambient on van passar els fets, en el cas de la violació a Berga veiem imatges del lloc i en el segon cas també veiem imatges de la Barceloneta.

Parlant, ambdós casos, d'agressions sexuals, es podrien donar dades estadístiques sobre el nombre de denúncies que hi ha per aquest tipus d'agressió; d'aquesta manera s'inclouria una perspectiva de gènere explícita i no es donaria la informació com a un succés.

Peça 12: TN Vespre 18 de juny (min. 11:14; duració 24")

Fets:

Aquesta és la concentració que s'ha fet aquest vespre a la porta de l'Ajuntament de Mataró per rebutjar la mort violenta d'una menor de 14 anys i donar suport als seus familiars. L'alcalde de la ciutat, David Bote, ha llegit un document de rebuig dels fets, acordat per tots els grups municipals. Després s'ha fet un minut de silenci que ha acabat amb aplaudiments.

Comentari:

Es tracta d'una concentració de rebuig de la mort violenta d'una menor de 14 anys. En tot moment es respecta el protocol no emetent ni publicant el domicili o els familiars de la noia, no es donen detalls morbosos sobre l'arma del crim ni cap descripció escabrosa, no es dóna veu a testimonis o familiars i es preserva també l'anonimat de l'agressor.

La informació que llegeix Toni Cruanyes explica que la concentració vol donar suport als familiars de la menor. Suposem que no hi havia denúncia prèvia, ja que no s'esmenta i, tal com diu el protocol, només s'informarà sobre denúncies prèvies si n'hi ha hagut.

També s'acompleix el punt que recomana informar de les iniciatives contra la violència masclista a l'estat, a la Generalitat i als ajuntaments on ha passat el delictes, i així és, ja que s'informa del document de rebuig als fets que ha estat acordat per tots els grups municipals.

Les imatges que observem a la pantalla són de la concentració de rebuig a la violència masclista a Mataró, recomanació del protocol.

Tot i acomplir els anteriors punts, la peça no dóna informació de context sobre altres casos de feminicidis ni dades contextuais que abordin el tema de manera més àmplia i global, i per tant es continua tractant com a un succés.

Peça 13: TN Vespre 8 de juliol (min. 09:12; duració 3'28'')

Fets:

Centenars de persones han volgut sortir al carrer aquest vespre arreu del país per a demostrar el seu suport a la víctima de la manada de Manresa, i ho han fet avui que la noia, encara menor d'edat, ha declarat en el judici contra els 7 presumptes violadors. Des de Manresa, en directe, Núria Bacardit explica que centenars de persones s'han concentrat, convocades pel comitè de Vaga Feminista, a la Plaça Major, en suport a la víctima de la violació en grup l'octubre del 2016. Els 5 grups municipals de l'Ajuntament i el Consell Municipal de la Dona també s'han adherit a la protesta, on s'ha denunciat el que consideren una justícia patriarcal i on s'han demanat reformes en el codi penal perquè es deixi de diferenciar entre abús sexual i agressió sexual, una petició que s'ha fet a les diferents concentracions que s'han fet arreu de Catalunya

i també en el centenar de concentracions que s'havien convocat arreu de l'estat. Tot plegat el dia que la menor ha declarat, amb un testimoni molt dur, a l'Audiència de Barcelona. Després d'això, les organitzacions feministes tornen a demanar que la fiscalia canviï el delictes de què s'acusa els 7 encausats a l'Audiència de Barcelona per un delictes d'agressió sexual.

Declaracions de Gemma Tomàs, membre del comitè vaga feminista Manresa, enmig de la concentració, en les que exposa que la menor ha hagut d'explicar fins a 5 vegades els fets que va viure, revivint-ho cada vegada que ho explicava i això dona senyals que el sistema judicial està impregnat del sistema patriarcal en el qual encara avui vivim.

Narració en off, on s'informa que ha estat un relat duríssim de l'encara menor, que, molt afectada ha explicat durant una hora i mitja d'interrogatori el que va viure en aquella festa de *halloween*, en una fàbrica abandonada de Manresa, fa 3 anys. Protegida per una mampara i acompanyada d'un psicòleg ha incriminat 3 dels 7 joves en la violació que va patir i a la resta els ha ubicat a la mateixa festa. Ha assegurat que van beure i sospita que la van drogar, després es va veure intimidada en un lloc inhòspit pel grup, un grup de nois més grans que ella, que llavors tenia 14 anys. Va passar por, ha declarat, perquè va veure com dos dels acusats es passaven una pistola entre ells. Segons l'acusació particular, avui ha quedat acreditat que el que va patir la noia no va ser un abús, com sosté de moment la fiscalia, sinó una agressió sexual, amb més pena de presó, tal com també denuncien les associacions feministes. Declaracions de Teresa Vidal, de la Plataforma Unitària contra la Violència de Gènere, demanant que d'una vegada per totes la violació es tracti com a tal, que no es dilueixin les penes dient que és un abús. De fons els crits de la concentració amb el lema "Tocan a una, nos tocan a todas", amb pancartes on llegim: "No es abuso, es violación".

Continua la peça explicant que els advocats de la defensa li han fet moltes preguntes intentant que la jove caigués en contradiccions, però el jutge ho ha tallat de soca-rel. La d'avui era la 5a vegada que explicava els fets, abans ho havia fet a Mossos i forenses. Una amiga de la víctima, davant del tribunal, ha corroborat el seu testimoni i ha dit haver vist els nois despullats i esperant el seu torn per agredir-la sexualment. A Barcelona les entitats feministes han convocat cada dilluns, fins que no hi hagi

sentència per a aquest cas, una concentració a la Plaça Sant Jaume per a donar suport a la menor de Manresa. Avui s'ha llegit un manifest de rebuig a aquesta agressió en el qual han criticat la qualificació d'abús sexual que manté la fiscalia i han reclamat també que els agressors siguin jutjats per violació múltiple.

Comentari:

Aquesta peça és la més extensa de totes les que s'han analitzat, i explica amb profunditat el cas de la violació en grup a Manresa, aprofitant que aquell dia es va produir el judici contra els 7 presumptes agressors, fet que posa de manifest que es fa un seguiment del cas, com indica el protocol. S'expliquen els fets i el que es pot saber sobre el judici a partir de les moltes concentracions arreu del país en suport a la noia, menor d'edat.

Núria Bacardit, en directe des de Manresa explica que la protesta ha estat convocada pel comitè de Vaga Feminista i que els 5 grups municipals de l'Ajuntament i el Consell Municipal de la Dona s'hi han adherit; d'aquesta manera, s'informa de les iniciatives de l'Ajuntament on va passar el delictes i es dona veu a organitzacions importants com són el comitè de Vaga Feminista i el Consell Municipal de la Dona. A més, s'explica el que denuncien a la protesta, posant en relleu que "s'han demanat reformes en el codi penal perquè es deixi de diferenciar entre abús sexual i agressió sexual", i que aquesta petició s'ha fet a les altres concentracions que hi va haver arreu de Catalunya i arreu de l'estat, ja que la fiscalia acusa als 7 encausats per un delictes d'agressió sexual.

Per a reafirmar aquestes explicacions, s'inclouen declaracions de Gemma Tomàs, membre del comitè de vaga feminista Manresa, exposant les vegades que la menor ha hagut d'explicar els fets que va viure, revivint-ho cada vegada que ho explicava i culpant d'això a "el sistema judicial està impregnat del sistema patriarcal en el qual encara avui vivim". Tot i acostar-se a una narració amb més profunditat i context, qui fa al·lusió a la violència de gènere com a problema estructural i patriarcal és una font, no la notícia en si, que pren un format més de succés, centrant-se a donar explicacions d'aquest cas concret i no el relaciona en cap moment amb un problema estructural més ampli.

En la narració en off que hi ha a continuació s'informa de la duresa del relat i que, molt afectada, va explicar durant una hora i mitja d'interrogatori els fets de la festa de *halloween*, en una fàbrica abandonada de Manresa, fa 3 anys. A partir del testimoni de la menor al judici, protegida per una mampara i acompanyada d'un psicòleg, s'explica que ha incriminat 3 dels 7 joves en la violació i a la resta els ha ubicat a la mateixa festa. En tot moment es manté l'anonimat de la víctima, igual que el dels joves, tot i que a les imatges els joves apareixen arribant a l'Audiència de Barcelona tapant-se les cares. El relat no dóna cap detall morbós o escabrós, i tal com s'exposa al protocol, s'exposa que la víctima sospita que la van drogar, ja que forma part de l'estratègia dels agressors. Aquí seria una bona opció, per a afegir perspectiva de gènere a la peça, consultar fonts expertes que expliquin el fenomen de les drogues en el *modus operandi* dels agressors.

El protocol recomana no donar veu a testimonis del veïnat ni familiars, però a la peça sí que parla d'una persona propera a la víctima, una amiga que, davant del tribunal, va corroborar el seu testimoni i va dir haver vist els nois despullats i esperant el seu torn per agredir-la sexualment.

També intervenen les declaracions de Teresa Vidal, de la Plataforma Unitària contra la Violència de Gènere, on a partir del fet que la fiscalia sosté que va ser un abús i no una agressió sexual, demana que les violacions es tractin com a tal i que no es dilueixin les penes dient que és un abús. Es reitera la protesta explicant la concentració que s'ha fet a Barcelona i que les entitats feministes han convocat cada dilluns fins que no hi hagi sentència per a aquest cas. Aquell dia es va llegir un manifest de rebuig a aquesta qualificació que manté la fiscalia i han reclamat també que els agressors siguin jutjats per violació múltiple.

La gran majoria d'imatges utilitzades per a acompanyar la narració han estat de la concentració a la Plaça Major de Manresa, repleta de gent lluint samarretes i banderes de color lila i amb pancartes on llegim "Companya no estàs sola" i "No és abús és violació".

A l'iniciar l'off, les imatges que veiem són de l'Audiència de Barcelona, on arriben els joves d'un en un tapant-se les cares amb alguna peça de roba o mocador; més tard veiem com en surten, cobrint-se el rostre, també. Tot seguit observem la sala de

l'Audiència i, tot i no saber els noms dels joves, a algun se li pot veure la cara. També hi ha imatges de la fàbrica abandonada on haurien portat a la jove per violar-la i el seu entorn.

Tornen a venir imatges de protestes, en aquest cas de la que hi va haver el dia que la menor va declarar, amb càntics feministes de fons, cartells on llegim: “No es abuso es violación” i una gran pancarta de la Plataforma Unitària contra les Violències de Gènere que posa “Prou agressions contra les dones”. Mentre escoltem i veiem a Teresa Vidal, de fons escoltem el lema “Ens toquen a una, ens toquen a totes”.

Quan s'explica la concentració convocada a Barcelona observem la protesta de la Plaça Sant Jaume, també amb cartells on llegim “Vais en manada porque sois unos cobardes”, “Ven conmigo 15 minutos si tienes cojones”, “Queremos ir soles por la calle”, “De camino a casa quiero ser libre, no Valiente”, i també pancartes de la Plataforma Unitària contra les Violències de Gènere.

En conclusió, es tracta d'una notícia completa on, tot i qüestionar-se el sistema judicial i patriarcal, no es fa amb informació amb una perspectiva de gènere que vingui donada pel relat periodístic, sinó que s'inclouen fonts d'associacions feministes que d'alguna manera són les que incorporen la idea de “problema social”. La perspectiva de la peça està més aviat focalitzada en els fets concrets del judici, donant dades de context del mateix cas, però sense posar-lo de relleu com a problema estructural i social. Una manera de fer-ho seria afegint dades sobre les violacions que hi ha hagut en l'últim any, les denúncies per abús o agressió sexual, etc.

Peça 14: TN Vespre 8 de juliol (min. 12:40; duració 23’)

Fets: A Palma hi ha hagut una concentració aquesta tarda, en aquest cas per la presumpta violació en grup a una noia en un hotel de Cala Ratjada la setmana passada. Amb el lema “Ens volem vives i lliures de masclismes”, un centenar de persones han mostrat el seu rebuig contra les últimes agressions sexuals, la protesta s'ha repetit a Cala Ratjada, Manacor i Son Servera.

Comentari:

Una altra notícia, aquesta més breu, sobre una concentració a Palma per una presumpta violació la setmana anterior. D'aquest cas només en sabem que va ser una

violació en grup a una noia en un hotel de Cala Ratjada. En tot moment es manté l'anonimat de víctima i agressors, i la peça se centra en la protesta. Per tant, es preserva la intimitat de l'agredida i la seva família, no es dóna cap detall morbós i es fa cap descripció escabrosa, així com tampoc s'expliquen els fets ni cap detall, sabem que va ser una violació en grup.

Les imatges utilitzades són de la concentració on, com explica el text, veiem una pancarta amb el lema "Ens volem vives i lliures de masclismes", de Moviment Feminista Mallorca. També s'informa que les protestes s'han repetit a Cala Ratjada, Manacor i Son Servera.

La notícia tracta els fets amb format de succés, sense donar informacions de context que contemplin la violència masclista com un problema més ampli, un problema social i estructural. Es podrien donar dades de context sobre agressions sexuals anuals, altres denúncies...

Peça 15: TN Vespre 8 de juliol (min.13:04); duració 26''

Fets:

Els 3 exjugadors de l'Arandina, investigats per una agressió sexual a una menor de 15 anys, aniran a judici. El cas es va fer públic el desembre del 2017, quan la policia va detenir els 3 joves per una denúncia de la família de la menor. Els nois van passar 3 mesos a la presó, després van sortir en llibertat sota fiança. Ara l'Audiència de Burgos ha acordat l'obertura del judici oral, acusats de violació.

Comentari:

Peça breu que explica que els 3 ex jugadors aniran a judici per una agressió sexual a una menor. No es parla de la víctima, es manté en l'anonimat i no es dóna cap detall morbós ni explicació escabrosa. La identitat dels agressors sí que és pública i, tot i que a la notícia no es diuen els noms, sí que apareixen a les imatges, on veiem els acusats entrant als jutjats, a cara descoberta, amb una allau de periodistes a sobre que fan preguntes, però ells no responen.

La noticia explica els fets com un succés, ja que només es dóna informació d'aquests fets puntuals, sense posar en relació ni context els casos de violència masclista.

Peça 16: TN Vespre 9 d'agost (min. 10:47; duració 38'')

Fets:

Només en un dia, el mateix divendres, els jutjats catalans han acordat presó provisional per agressió sexual per 3 homes, en 3 casos diferents. El primer, els jutjats del Vendrell envien a la presó a un acusat de 5 agressions sexuals amb amenaça a les víctimes amb arma blanca, robatori amb violència i lesions. L'home és reincident perquè ja havia complert 11 anys per un altre delictes contra la llibertat sexual.

El segon cas també és al Vendrell, una agressió amb grau de temptativa perquè la víctima va poder fugir.

El tercer és el jutjat de Figueres, que envia a la presó un home per 3 violacions consumades i un altre amb grau de temptativa.

Imatges dels jutjats

Comentari:

Aquesta peça presenta 3 agressors diferents, als quals se'ls ha decretat presó el mateix dia a Catalunya. No s'entra a explicar els casos amb profunditat, sinó que la narració posa en relleu les conseqüències penals per als agressors. Això s'acompanya d'imatges dels diferents jutjats on s'ha acordat presó per als 3 homes. No es parla de les víctimes ni supervivents, sinó que la peça se centra a informar dels actes comesos pels acusats. El primer cas és del que tenim més informació, ja que se'ns explica que l'home en qüestió és, a més, reincident per haver comès altres delictes contra la llibertat sexual, una informació que qüestiona la funcionalitat del sistema judicial. Del segon cas en sabem que va ser una agressió amb grau de temptativa perquè la víctima va poder fugir i de la tercera que a l'acusat se l'envia a presó per 3 violacions i una amb grau de temptativa.

No es revela la identitat de cap implicat, ni agressors i agredides, tampoc no es dona informació o detalls escabrosos, d'aquesta manera, quan al primer cas s'explica que l'home amenaçava les víctimes amb una arma blanca no s'especifica quina era. També en aquest cas s'informa de les denúncies prèvies i de la reincidència de l'agressor.

No s'usen imatges de concentracions ni manifestacions, però sí que les imatges que

apareixen no són dels agressors o dels llocs on van passar les violacions, sinó que són imatges dels Jutjats del Vendrell i de Figueres.

Tot i agrupar 3 casos d'agressions, no es relacionen aquests amb un problema estructural o social de violència contra les dones. Es podria parlar de perspectiva de gènere si a més de parlar d'aquests casos la informació s'ampliés amb dades de context (per exemple, denúncies anuals, casos d'agressions sexuals en l'últim any) i fins i tot amb alguna font experta sobre el tema.

Peça 17: TN Vespre 12 de novembre (min. 37:32; duració 1'30")

Fets:

A Santiago de Compostela ha començat el judici per la desaparició i assassinat de Diana Quer. L'únic acusat i auto confés del crim Enrique Abuín, més conegut com "El Chicle", s'enfronta a la pena de presó permanent revisable. És el judici per un dels successos més mediàtics dels últims anys.

La narració en off explica que Enrique Abuín diu que va agafar a Diana Quer pel coll quan es va veure descobert per ella mentre robava gasoil de camions, però que no la volia matar. A continuació escoltem les declaracions d'Abuín al judici, on diu que "Le eché la mano derecha al cuello y ella se fue hacia atrás. Mi reacción fue echarle la mano izquierda por detrás de la cabeza y sin darme cuenta de la presión que hacía. Cuando me di cuenta y reaccioné ya me di cuenta ya vi que estaba...parada, que no se movía".

Una reacció desmesurada que ha justificat per la por que, si Diana el denunciava per robatori, hauria d'entrar a la presó a complir una condemna per drogues que tenia en suspens. Ha insistit que no la va assetjar ni violar, just el contrari del que pensa la fiscal, que manté que la va agredir pel carrer, la va atacar al maleter del cotxe i, a l'arribar a la nau, la va violar i després estrangular. Amb tot això s'afegeix l'explicació de la fiscal al judici, dient: "El acusado la llevó a un sitio donde no podía pedir ayuda y se aprovechó de ella. Y es que se comete el delito de asesinato para evitar el descubrimiento del otro, ¿Cuál? La violación".

Tant la fiscal com l'advocat dels pares de Diana consideren que Abuín és un depredador sexual. De fet, aquest cas va tardar més d'un any a resoldre's i va ser

arran que el Chicle fos detingut el Nadal del 2017 per intentar segrestar una altra noia a El Boiro, A la Coruña.

Comentari:

Notícia sobre un dels casos amb més ressò: Diana Quer. La peça és de la setmana en què comença el judici contra aquest cas, contra Enrique Abuín Gey, que va confessar el crim. Es tracta d'un cas del 2016 sobre el qual s'ha informat amb profunditat, fet que ara, amb les notícies sobre el judici, posa de manifest que TV3 ha fet un seguiment d'aquest cas, tal com proposa el protocol. Al ser un cas molt mediàtic, sabem perfectament la identitat de l'agressor i de la víctima, així com en el cas de Diana, els seus pares han sortit nombroses vegades per televisió. Així doncs, seguint el protocol, els implicats no es mantenen en l'anonimat per la seva rellevància pública. La narració en si no dóna detalls morboses o explicacions escabroses, però sí que a les declaracions d'El Chicle s'explica com va estrangular a la víctima. També es parla de la condemna prèvia en suspensió que tenia l'acusat per drogues i de la denúncia posterior a la mort de Diana per a intentar segrestar una altra noia, que va ajudar a resoldre el cas.

A les declaracions de la fiscal podem veure clarament la seva posició i el fet que no es creu les paraules d'Abuín, ja que en contraposició al que diu ell, ella afirma que se la va emportar a un lloc apartat per a aprofitar-se d'ella i la va matar per a evitar que es descobrís la violació.

Les imatges que apareixen en pantalla són del judici, on veiem l'agressor i també advocats i la fiscal. Veiem també imatges que es projecten a la sala on observem el lloc on hauria portat a Diana Quer. Després de les paraules de la fiscal observem el cartell de la desaparició de la jove, amb la seva fotografia, descripció i telèfons on trucar en cas d'haver-la vist i tot seguit d'unes fotos de l'agressor i imatges de la detenció, on es tapava la cara.

Tot i que la notícia fa un seguiment amb profunditat del cas, això no implica que hi hagi perspectiva de gènere ni que s'abordi el cas com a problema estructural. La informació se centra en un cas concret, sense posar-lo en relació amb la violència masclista, i com si fos producte només de l'acció d'un home en concret. El relat pren

forma de succès, sense perspectiva global i sense relacionar-lo amb altres agressions sexuals.

Peça 18: TN Vespre 2 de desembre (min. 18:14; duració 40'')

Fets:

Un miler de persones s'han concentrat aquest vespre a la plaça de l'Ajuntament del Prat de Llobregat per a condemnar l'assassinat masclista d'aquest matí. Un home s'ha entregat als Mossos d'Esquadra i ha admès que havia matat la seva parella, una dona de 36 anys. Tenien 3 fills menors en comú i la jutge ha demanat a la Generalitat que en supervisi la tutela, per si queden desemparats. L'Ajuntament del Prat ha convocat un minut de silenci que ha rebut una gran resposta dels veïns i les veïnes. S'ha llegit un manifest de condemna del feminicidi i s'ha fet una crida a totes les dones perquè demanin ajuda davant de qualsevol indicatiu de perill. El d'avui és el 9è crim masclista a Catalunya aquest any.

Comentari:

Peça breu però molt ben explicada, es tracta de la notícia que anuncia el crim masclista produït aquell dia al Prat de Llobregat. Parlen de violència masclista explícitament etiquetant el crim com a "crim masclista" o "assassinat masclista", a més, més endavant es defineix com a "feminicidi", seguint recomanacions del protocol. En tot moment es manté l'anonimat de l'agressor, la víctima i els familiars, així com tampoc no ens trobem amb testimonis del veïnat. Tampoc no es fa cap descripció escabrosa o morbosa ni es parla de l'arma del crim. La peça se centra a explicar el cas recolzant-se en la concentració feta al Prat per a condemnar l'assassinat. A més, també s'informa que s'ha llegit un manifest i s'ha fet un minut de silenci.

Les imatges que veiem són, en tot moment, de la concentració, on observem pancartes i cartells amb lemes com: "Ni una menys", "El Prat anti masclista", "Ens volem vives" i una llum de color lila que il·lumina la Plaça de l'Ajuntament del Prat. En aquest sentit doncs, s'ha acomplert el punt del protocol que recomana utilitzar imatges de concentracions i manifestacions de rebuig a la violència masclista.

La narració de Toni Cruanyes informa que és el 9è crim masclista de l'any passat a Catalunya, fet que ajuda a donar certa dimensió a la notícia, tot i que els fets no deixen de presentar-se com un succés, ja que falten dades contextuais i més globals, com serien per exemple fonts expertes que interpretin el per què d'aquesta mena d'actes, o interpel·lacions als responsables polítics per conèixer què s'està fent sobre aquest tema. També es mostra en pantalla el telèfon d'atenció en casos de violència masclista, a l'hora que escoltem la veu en off explicant que s'ha fet una crida a totes les dones perquè demanin ajuda davant de qualsevol indicatiu de perill.

6. CONCLUSIONS

Després d'haver analitzat 24 telenotícies i 22 tertúlies (11 d'Els Matins i 11 del Més324) per tal de veure si es compleix el Protocol per aplicar la Perspectiva de Gènere a les Informacions, podem dir que no hi ha paritat, ni en les tertúlies ni en els informatius. En el cas dels informatius, el percentatge de dones que apareixen a les peces és només del 37%, els homes representen el 63% restant. A les tertúlies d'Els Matins els percentatges són els mateixos, però en el cas del Més324 les dones són el 43% i els homes el 57%; encara lluny de la paritat, però una mica més a prop.

En el cas de les peces informatives, tampoc no hi ha paritat quant a rols desenvolupats, ni s'aplica la discriminació positiva, com proposa el protocol. En tots els rols desenvolupats categoritzats a les peces –protagonista, portaveu, testimoni i expert/a – la presència masculina és molt més elevada que la presència femenina. És important sobretot la disparitat pel que fa a les fonts expertes, la qual cosa podria significar que es recorre sovint als homes quan es tracta de mostrar l'experiència professional, mentre que les dones tenen major presència com a representant anònim de la ciutadania.

El Protocol proposa incrementar les notícies que clarament qüestionen els rols de gènere, incrementar les notícies que aborden temes d'igualtat i de desigualtat de gènere i les que posen en valor les tasques tradicionalment fetes per les dones; i fer-ho aportant context. Aquests punts es poden explicar amb l'anàlisi que s'ha fet de les peces dels telenotícies sobre si contenen perspectiva de gènere implícita, explícita o si no en contemplen. Els resultats han reflectit que aquest punt no es compleix, ja que un 92% de les peces no contempla la perspectiva de gènere, un 7% ho fa de manera implícita i només un 1% de manera explícita. A més, del total de les 547 peces analitzades, només 18 tracten la violència contra les dones (casos de feminicidis, agressions sexuals, violacions en grup...), això representa un 3%. És molt possible que aquesta manca d'incorporació de la perspectiva de gènere sigui producte del desconeixement del què significa, per la qual cosa caldria propiciar certa formació a la plantilla de TV3 sobre aquest tema.

També es proposa al Protocol incrementar la perspectiva crítica i no estereotipar dones ni sexualitzar-les com a tals, aquest punt es compleix, però la representació de les dones no és igual per a totes, ja que hi ha molta més presència de dona caucàsica (87%) que d'altres orígens percebuts (13%) i també la majoria de les aparicions són de dones amb una complexió corporal estàndard (61%), seguidament de complexió prima (32%) i de sobrepès (7%). Per tant, el tipus de dona que apareix als informatius és, majoritàriament, caucàsica i amb un pes dintre dels canons habituals.

El mateix passa amb l'edat, hi ha molt poca representació de dones grans (12%), mentre hi ha sobre representació de dones adultes i adultes joves, la qual cosa va en detriment de la visibilització de les dones en la seva diversitat.

Quant a les tertúlies, recordem que hem analitzat les taules de conversa i no les entrevistes i que no s'han tingut en compte comentaris individuals dels periodistes amb perspectiva de gènere durant temes no relacionats, sinó que s'han comptabilitzat les temàtiques de les tertúlies que tenien a veure amb temes directament relacionats amb les dones. De les 11 analitzades d'Els Matins, en 3 s'han abordat temes relacionats amb les dones i les quals es podria dir que s'han abordat amb perspectiva de gènere. Això suposa el 27%% de les tertúlies, i la resta el 73%.

A les de Més 324 han estat 2 les tertúlies que han incorporat perspectiva de gènere (18%).

Per tant, no s'aconsegueix complir l'increment que espera el Protocol quant a notícies i temes que abordin la igualtat i desigualtat de gènere.

Per a analitzar l'acompliment del Protocol per Reformular la Violència Masclista s'han analitzat les 18 peces de 547 de la mostra de l'anterior anàlisi, que representa el 3% de les informacions, i s'ha analitzat si respectava o no els punts que es proposen.

L'estudi de les peces ha revelat que el format més comú per a explicar les informacions relacionades amb la violència masclista és el succés, és a dir, el relat dels fets concrets i individuals que gairebé no aporten informació de context i que presenten els fets com casos aïllats o individuals sense destapar que es tracta de problemes estructurals i socials. Tot i que la selecció de la mostra per a l'anàlisi no ens permet saber si els dies

posteriors als fets se segueix informant sobre els casos o si s'amplia la informació per a fer-ne un seguiment, actualitzar i ampliar la notícia no converteix els fets en un problema social si no s'aborda d'una altra manera més global i col·lectiva.

La narració més comuna que s'adopta és la de succés. La majoria de peces se centren a donar un relat del cas concret, en algun cas donant algunes dades contextuais, però els casos en els quals realment es parla de fenomen estructural, qüestionant el sistema judicial i patriarcal han estat relats de declaracions de fonts, no l'enfocament global del relat, que queda presentat fonamentalment com a casos aïllats i concrets. No hi ha un relat que relacioni els casos amb un tema més ampli que és el problema estructural de la violència contra les dones.

No trobem presència de fonts expertes a les peces que intentin donar explicació a la successió de casos de violència contra les dones, que posin de manifest que es tracta d'un fenomen estructural i que interpretin aquesta mena de fets relacionant-los amb altres de la mateixa naturalesa. Falta un vincle que els relacioni amb el problema estructural de la violència contra les dones en l'àmbit general. Per fer això caldria que donessin dades, per exemple, de denúncies que s'han presentat, o que hi hagués alguna font experta que contextualitzés aquestes agressions relacionant-lo amb un problema social més ampli.

El protocol recomana usar sempre la terminologia violència masclista, i de segona opció, violència contra les dones o de gènere, però mai violència domèstica. En la majoria de casos això es compleix, tot i que normalment les paraules "violència masclista" com a tal no apareixen, però a una de les peces analitzades (Peça 5: TN Migdia dia ³²) davant d'un crim masclista es parla de baralla familiar.

També recomana parlar de supervivent i no de víctima, però en cap moment es parla de la persona agredida com a supervivent, sempre es parla de víctima o es refereixen a ella com "la noia" o "la menor", depèn del cas.

En cap cas s'ha emès ni publicat el domicili de cap afectat i s'han respectat els punts de no difondre la presència de drogues o alcohol en agressor ni en agredida que

³²Anàlisi de la peça a la pàgina X

contribueixi a una justificació implícita de la VM, a excepció de si drogar la persona agredida ha format part de l'estratègia de l'agressió i de preservar l'anonimat de les persones implicades, excepcionalment per rellevància pública, com es fa en el cas de Diana Quer. En algun cas hem pogut veure imatges d'algun agressor entrant a judici, gairebé sempre amb la cara tapada.

El protocol proposa no donar detalls morbosos com armes de crim o descripcions escabroses, però en el cas de la peça 17, sobre el judici del cas de Diana Quer s'emeten declaracions de l'agressor descrivint com va assassinar-la. També en el cas de la violació de la manada de Manresa es parla d'una amiga de la supervivent agredida que va corroborar el seu testimoni i va dir haver vist els nois despullats i esperant el seu torn per agredir-la sexualment. Unes explicacions que, podrien qüestionar-se.

Quant a no gravar les víctimes a excepció de quan ens vulguin donar testimoni del què han viscut, també és un fet que es compleix. Els únics casos en els quals es revela la identitat de l'agredida són el de Diana Quer (per rellevància pública) i quan apareix Montse Molero, supervivent d'una agressió del violador de Martorell, manifestant-se el dia del judici per a un cas més recent que el seu.

En cap cas s'ha esbiaixat la incidència dels casos de violència masclista cap a grups socials concrets, ja que no s'ha donat, en cap peça, detalls sobre els orígens culturals dels agressors o agredides, ni circumstàncies determinants com seria la pobresa, per exemple.

Seguint el que diu el protocol, si hi ha hagut denúncia prèvia, es dirà a la notícia, en cas contrari no es dirà. Podríem dir que aquesta part es compleix però de manera insuficient; en aquest sentit, seria molt important que incorporés informació de fonts expertes de per què les dones no denuncien, o si retiren la denúncia; no basta amb dir si hi havia o no denúncies prèvies: cal interpretar aquesta dada i que es posi en context i s'expliqui la dificultat de denunciar, el perill que implica per moltes agredides, la falta de recursos públics per protegir-les i emparar-les, etc. Hi ha raons que

expliquen per què no es denuncia, i aquesta part no s'inclou en cap de les peces analitzades. No hi ha explicacions sobre els recursos ni polítiques desenvolupades per la Generalitat o a nivell estatal, no es parla de serveis que es dediquen a la causa o de la implicació d'altres agents socials. Introduir fonts expertes i dades estadístiques que mostren aquesta realitat seria molt més important que donar les dades concretes de cada cas, que no serveix perquè l'audiència rebi una informació suficientment elaborada i completa d'aquest complex problema social.

L'ús d'imatges de concentracions i manifestacions de rebuig a la violència masclista ha estat una eina recurrent, ja que en la majoria de casos s'utilitzen per a explicar un cas de violència masclista i mostrar el rebuig de la població. En canvi, no s'utilitzen imatges d'arxiu de reportatges, entrevistes o peces digitals per posar en context la vulneració dels drets ni tampoc dades, estadístiques o gràfics amb la mateixa finalitat. Si en algun cas es diu alguna dada, és de manera oral, en la narració periodística, però en la mostra analitzada no s'han trobat casos d'estadístiques o gràfiques visuals per tal d'exposar el context.

La recomanació de sobre impressionar sempre el telèfon d'atenció en casos de violència masclista (900 900 120) no s'ha seguit, només en dos casos: al primer perquè la notícia³³ en sí tracta de les trucades a aquest número i en el segon³⁴ s'ha posat el número en pantalla mentre s'explicava el cas d'una violació.

Per a acabar, podem dir que el protocol no s'acaba de complir, sembla que sí que es fa un esforç per a adoptar les mesures recomanades, però no s'acaba d'incidir de tot, en cap dels dos Protocols. Es necessita més presència de dones, més veus d'expertes i protagonistes i, sobretot, més perspectiva de gènere en les informacions, tant si informen sobre violència masclista com si no; la desigualtat de les dones és present en tots els àmbits de la vida i és essencial que els mitjans de comunicació, encara més els públics, posin de relleu aquestes desigualtats que podem trobar tant

³³ Peça 18 TN Vespre 2 de desembre min. 18:14 Duració 40" → Anàlisi a la pàgina 71

³⁴ Peça 10 TN Vespre 18 de febrero min. 20:05 Duració 25" → Anàlisi a la pàgina 59

a nivell econòmic, polític, cultural, social, internacional... les notícies han de reflectir la nostra societat, i per això el més important és que hi hagi paritat i que els continguts intentin qüestionar el sistema patriarcal en el qual vivim, i en el qual les dones, avui en dia, encara no són representades com ho haurien de ser.

És possible que aquesta mancança en la representació de les dones, tant quantitativa com qualitativa, sigui producte del desconeixement del què representa introduir la perspectiva de gènere en la informació de tots els àmbits socials, polítics, econòmics, culturals, esportius, etc. per la qual cosa fóra molt recomanable que la CCMA propiciés la formació dels seus professionals en aquesta matèria. Sobretot seria important tenir un coneixement ampli quan s'aborda la violència masclista, per tal d'eliminar el format típic de succés, que focalitza la informació en el cas concret del qual s'informa sense relacionar-lo amb un context global i general que converteixi el cas particular en el què realment és: un problema social.

7. BIBLIOGRAFIA

ONU Mujeres (2014). *Declaración y Plataforma de Acción de Beijing Declaración política y documentos resultados de Beijing+5*. ONU, recuperat de: https://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/csw/bpa_s_final_web.pdf?la=es&vs=755

National Watch on Images of Women in the Media (Media Watch) Inc. (1995). *Global Media Monitoring Project. Women's Participation in the News*. Per Media Watch, Recuperat de: http://cdn.agilitycms.com/who-makes-the-news/Imported/images/reports_1995/gmmp_1995.pdf

White, A. (2009). *Instalar el equilibrio: igualdad de género en el periodismo*. Bèlgica: International Federation of Journalists.

Federación Internacional de Periodistas. (2014). *IFJ Guidelines for Reporting on Violence Against Women*, de FIP Recuperat de: https://www.ifj.org/fileadmin/images/Gender/Gender_documents/IFJ_Guidelines_for_Reporting_on_Violence_Against_Women_SP.pdf

UNESCO. (2014). *Indicadores de género para medios de comunicación: marco de indicadores para evaluar la sensibilidad en materia de género en las operaciones y contenidos mediáticos*. París, França: UNESCO.

European Insititute for Gender Equality. (2013). *Review of the implementation of the Beijing Platform for Action in the EU Member States: Women and the Media — Advancing gender equality in decision-making in media organisations*. Luxemburg: : Publications Office of the European Union, 2013.

Martinson, J.; Cochrane, K.; Ryan, S.; Corrigan, T. & Bawdon, F. (2012). *Seen but not heard: how women make front page news*. De Women in Journalism, Recuperat de: https://womeninjournalism.co.uk/wp-content/uploads/2018/02/Seen_but_not_heard1.pdf

Cochrane, K. (2012). *Women's representation in media: who's running the show?*. De The Guardian Recuperat de: <https://www.theguardian.com/news/datablog/2011/dec/06/women-representation-media>

López Díez, P. (2001). *Representación de Género en los Informativos de Radio y Televisión*. De IORTVE Recuperat de: <https://www.pilarlopezdiez.eu/pdf/1InfRepre.pdf>

López Díez, P. (2004). *Segundo Informe de la Investigación: Representación de Género en los Informativos de Radio y Televisión*. De IORTVE Recuperat de: http://www.muji.es/red.net/IMG/pdf/Segundo_Informe_1_-2.pdf

RTVE. (2002). *Tratamiento de la violencia contra las mujeres*. De RTVE Recuperat de: <https://manualdeestilo.rtve.es/cuestiones-sensibles/5-5-tratamiento-de-la-violencia-contra-las-mujeres/>

Instituto Oficial de Radio y Televisión. (2002). *Mujer, violencia y medios de comunicación*; p.17-18. De IORTV, Recuperat de: [https://e00-elmundo.uecdn.es/documentos/2004/06/sociedad/malostratos/mujer violencia ymedios.pdf](https://e00-elmundo.uecdn.es/documentos/2004/06/sociedad/malostratos/mujer%20violencia%20ymedios.pdf)

López Díez, P; Altés, E.; Loscertales, F.; Gámez, M^aJ & Nuñez, S. (2006). *Representación de la violencia de género en los informativos de TVE.*, de IORTV Recuperat de: <https://www.pilarlopezdiez.eu/pdf/RepreViolenciaTD.pdf>

World Association For Christian Communication (WACC) (2015): *Proyecto de Monitoreo Global de Medios 2015. Informe nacional*. Bellaterra: Laboratori de Periodisme i Comunicació per a la Ciutadania Plural. Recuperat de: [http://www.donesdigital.cat/UserFiles/file/Monitoreo Spain 2015.pdf](http://www.donesdigital.cat/UserFiles/file/Monitoreo%20Spain%202015.pdf)

Carrasco, M; Corcoy, M. & Molas, E. (2019). *Dones a la comunicació. Els consells de redacció dels mitjans de comunicació catalans*. De ADPC. Recuperat de: [http://www.adpc.cat/new_site/wp-content/uploads/2019/03/Informe-Dones-a-la-Comunicació -Definitiu Final PDF.pdf](http://www.adpc.cat/new_site/wp-content/uploads/2019/03/Informe-Dones-a-la-Comunicació-Definitiu-Final-PDF.pdf)

On Són Les Dones (OSLD). (2020). *Som el 51% però opinem el 29% i impera la blanquitud*. De On Són Les Dones. Recuperat de: https://drive.google.com/file/d/1wMYGhCuc2dBRkhSFhkl_b18teNzmZ2RT/view

Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC). (2013). *La representació de les dones a la televisió. Informe sobre la diversitat i la igualtat*. De CAC. Recuperat de: [https://www.cac.cat/sites/default/files/migrate/actuacions/Continguts/i29 2013 INFO RME DIVERSITAT I DONES.pdf](https://www.cac.cat/sites/default/files/migrate/actuacions/Continguts/i29_2013_INFO_RME_DIVERSITAT_I_DONES.pdf)

Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC). (2017). *Informe sobre la diversitat i la igualtat a la televisió. Any 2016*. De CAC Recuperat de: [http://www.cocarmi.cat/sites/default/files/17.10.10_informe_diversitat cac 2016.pdf](http://www.cocarmi.cat/sites/default/files/17.10.10_informe_diversitat_cac_2016.pdf)

Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC). (2011). *El tractament de les informacions sobre violència en l'àmbit familiar i sobre violència masclista en els teleinformatius. Anàlisi i seguiment de les Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació. Octubre-desembre del 2010*. De CAC
Sitio web: [https://www.cac.cat/sites/default/files/migrate/actuacions/Continguts/Valoracions violncia masclista 2010.pdf](https://www.cac.cat/sites/default/files/migrate/actuacions/Continguts/Valoracions%20violencia%20masclista%202010.pdf)

8. ANNEX

PROTOCOL PER APLICAR PERSPECTIVA DE GÈNERE A LES INFORMACIONS

- Paritat a les tertúlies i a les entrevistes a plató (en persones que triem per raons d'expertesa, de representació o de rellevància en l'àmbit que sigui, no ens referim a càrrecs ni a autoritats). Termini per fer-ho en ferm: setembre 2019.
- Paritat a totes les notícies: tant d'expertes com de protagonistes, aplicant la discriminació positiva si cal.
- Incrementar la perspectiva crítica: situar les dones en contextos no estereotipats, no sexualitzar-les ni revictimitzar-les (revertir el greuge actual de treure-les majoritàriament com a objectes, pacients, cuidadores o testimonis).
- Incrementar les notícies que clarament qüestionen els rols de gènere.
- Incrementar les notícies que aborden temes d'igualtat i de desigualtat de gènere, i fer-ho aportant context, no simplement dir 'és la primera dona en fer X o Z', explicar el perquè de l'anomalia.
- Incrementar les notícies que posen en valor les tasques tradicionalment fetes per dones.
- Evitar tòpics a les notícies que frivolitzen i banalitzen les conseqüències del masclisme. També a la redacció.
- Eliminar el llenguatge sexista i incrementar el que visibilitza les aportacions de les dones (document elaborat per Ernest Rusinés)

PROTOCOL PER REFORMULAR LA VIOLÈNCIA MASCLISTA (VM)

- Usar sempre la terminologia **violència masclista**, i de segona opció, violència contra les dones o de gènere. Mai violència domèstica.
- La VM es refereix a qualsevol agressió d'un home a una dona independentment de la seva relació. La violència sexual de qualsevol grau també és violència masclista.
- Entendre que no és un succés i no tractar-ho com a tal. Definir-ho com a violació dels drets humans, feminicidi, fenomen estructural o problema social.
- Parlar de **supervivent** i no de víctima.
- No gravar, ni emetre, ni publicar el domicili: s'ha de preservar el dret a la intimitat de les agredides i les seves famílies.
- No donar detalls morbosos: ni l'arma del crim, ni cap tipus de descripció escabrosa o impactant de la víctima.
- No difondre la presència de drogues o alcohol en agressor ni en agredida: cap detall/adjectivació que contribueixi a una justificació implícita de la VM. A excepció de si drogar la persona agredida ha format part de l'estratègia de l'agressió.
- No donar veu als testimonis del veïnat ni als familiars.
- Preservar l'anonimat de les persones implicades (excepcionalment i per rellevància pública, es difondrà el nom de la persona agredida i/o de l'agressor, com en el cas d'Alfons Quintà i la doctora Victòria Bertran).

- No gravar les dones víctimes de tracta, també és VM. A excepció de quan ens vulguin donar testimoni del que han viscut.
- No esbiaixar la incidència dels casos de VM cap a grups socials concrets, orígens culturals i circumstàncies determinades.
- Si hi ha hagut denúncia prèvia, es dirà a la notícia; si no n'hi ha hagut, no. Si se'n vol informar es farà en profunditat, es posarà context i s'explicarà la dificultat de denunciar, el perill que implica per moltes agredides, la falta de recursos públics per protegir-les i emparar-les etc...
- Fiscalització de les polítiques sobre VM a la Generalitat, a l'estat i als ajuntaments on hagi passat el delictes (quins recursos i serveis hi dediquen, si hi ha implicació d'altres agents socials, si ofereixen pisos d'acollida, si ajudes...).
- Incrementar les informacions de superació de VM: donar veu a les supervivents.
- Seguiment dels casos per visibilitzar les conseqüències penals sobre els agressors.
- Ús d'imatges de concentracions i manifestacions de rebuig a la VM.
- Ús de calaixos de reportatges/entrevistes/peces digitals que posin context a aquesta vulneració de drets.
- Ús de dades, estadístiques i gràfics amb la mateixa finalitat.
- Sobreimpressionar sempre el telèfon d'atenció en casos de violència masclista: **900 900 120**, que també constarà a les peces digitals

Enllaços TN

TN Migdia

07/01/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-migdia-07012019/video/5811059/>

18/02/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-migdia-18022019/video/5822587/>

20/03/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-migdia-20032019/video/5834106/>

25/04/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-migdia-25042019/video/5847847/>

03/05/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-migdia-03052019/video/5851191/>

10/06/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-migdia-10062019/video/5869506/>

16/07/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-migdia-16072019/video/5888228/>

28/08/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-migdia-28082019/video/5907867/>

05/09/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-migdia-05092019/video/5912439/>

11/10/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-migdia-11102019/video/5935886/>

18/11/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-migdia-18112019/video/5961966/>

24/12/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-migdia-24122019/video/5992367/>

És l'únic TN migdia en el que hi ha més dones (28) que homes (21)

TN Vespre

02/12/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-02122019/video/5973069/>

12/11/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-12112019/video/5958126/>

Destaquem la gran presència de peces en les quals el sector de l'activitat és polític ja que la majoria de peces de societat tracten els aldarulls i protestes per la sentència del procés.

23/10/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-23102019/video/5944106/>

Destaquem la gran presència de peces en què l'àmbit d'activitat és "altres" i de la secció de societat, ja que es tracten les destrosses de les llevantades i la riuada que hi va haver a l'octubre de 2019

26/09/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-26092019/video/5925830/>

09/08/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-09082019/video/5899926/>

08/07/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-08072019/video/5884407/>

18/06/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-18062019/video/5873988/>

29/05/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-29052019/video/5863627/>

04/04/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-04042019/video/5839689/>

15/03/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-15032019/video/5832288/>

18/02/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-18022019/video/5822669/>

29/01/2019: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-29012019/video/5817197/>

Enllaços tertúlies

Els Matins

14/01/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/els-matins/els-matins-14012019/video/5812949/>

- David Melgarejo (redactor secció Política Tv3)
- Jordi Nieva: (catedràtic de Dret Processal)
- Jordi Barbeta (periodista)
- Milagros Pérez Oliva (periodista)
- Antoni Puigverd (escriptor)

19/02/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/els-matins/els-matins-19022019/video/5822895/>

- Montserrat Nebrera (advocada i professora de Dret Constitucional a la UIC)
- Josep-Lluís Carod-Rovira (escriptor)

13/03/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/els-matins/els-matins-13032019/video/5831089/>

- Neus Tomàs
- Jordi Mercader
- Antonio Baños
- Carles Ramió
- Albert Solé

11/04/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/els-matins/els-matins-11042019/video/5842124/>

- Esther Vera (directora diari Ara)
- Àlex Sàlmon (director El Mundo Catalunya)
- Ferran Espada (periodista)
- Gervasio Sánchez: (fotoperiodista)
- Juan Soto Ivars (periodista especialitzat en xarxes i escriptor)
- Ritxar Bacete (anotrpòleg i treballador social especialitzat en temes de gènere)

Tertúlia sobre el seu llibre *Nuevos Hombres Buenos*, sobre la masculinitat en era de feminisme. No parlen de les dones, però sí de les límits entre dones i homes i així com

de la voluntat de desmuntar els models i estereotips. Esther Vera sí que fa referència més temes i estereotips referits a les dones i parla dels homes aliats de les dones amb la seva participació al moviment feminista; ella parla del que ells diuen però des d'un punt de vista femení, des del punt de vista de col·lectiu discriminat. Els altres fan més referència a la masculinitat tòxica, els estereotips lligats als homes com per exemple que no és masculí plorar o mostrar sentiments. Ferran Espada fa referència a conductes que de gènere que perpetuen algunes dones i, sobretot, homes.

10/05/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/els-matins/els-matins-10052019/video/5854072/>

- Sara Muñoz (periodista)
- Jordi Nieva (catedràtic de Dret Processal)
- Olga Ruiz (periodista)
- Àngels Arcusa (cap Servei d'Oncologia del Consorci Sanitari de Terrassa)
- Ignasi Gallart (director del documental "curar-se en salut")
- Anna Guitart
- Simona Levi (dramatutga i activista)
- David Carabén (músic)
- Ferran Martín (il·lustrador i humorista)

10/06/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/els-matins/els-matins-10062019/video/5869406/>

- Milagros Pérez Oliva (periodista)
- Jordi Barbeta (periodista)
- Joana Ortega (exvicepresidenta de la Generalitat)
- Salvador Sala (periodista de TV3)
- Estrella Montolí (catedràtica de Lingüística Hispànica UB)
- Ester Pujol (Alcaldessa en funcions de Tiana)
- Sara Berbel (doctora en psicologia social per la universitat de Barcelona)

Tertúlia a partir del llibre "Imbatibles", escrit per 5 dones. Parlen sobre les dones, que solen passar a ser invisibles a partir dels 50 anys, parlant de forces invisibilitzadores com són, per exemple, els mitjans de comunicació. Les dones que no són joves

desapareixen, segons diuen, hi ha una manca de referència. Contra la invisibilització de les dones. Volen dir i mostrar que les dones continuem sent visibles, professionals, eròtiques, rebels, desitjables...La lluita de les dones no s'acaba mai, toca demostrar que arribar a aquesta etapa vital per a nosaltres no és mortal, no volem desaparèixer. Serveix també per a les dones més joves, que s'ho trobaran més endavant, intenten oferir pautes i demostrar que no estaran soles ni seran estranyes perquè els passin les coses de l'edat. Perspectiva de gènere explícita, es posa de manifest la quantitat de dones a les eleccions municipals del 2015, comparant amb els homes. De cada 8 alcaldes 1 alcaldessa. Només un 35% dels regidors són dones. Hi ha una segregació: a les dones regidores sovint se'ls donen àrees polítiques toves com servei social, educació, cultura... i les de contingut important queden en mans dels homes. Percentatges de catedràtiques també molt baixes. En educació les dades tampoc són justes.

Volen que es trobi la bellesa a cada edat, les dones continuen sent dones tota la seva vida, continuen desitjant i sent desitjables. Els homes grans són admirables i moltes dones els admiren, mentre que les dones quan arriben a aquesta edat són tractades diferents.

09/07/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/els-matins/els-matins-09072019/video/5884668/>

- Oriol March (periodista)
- Josep-Lluís Carod-Rovira (escriptor)
- Roger Heredia (portaveu de Rebrotem)
- Juan Antonio March (diplomàtic i autor de "Poder y Futuro")
- Montserrat Nebrera (advocada, professora de Dret Constitucional de la UIC)

Tertúlia parlant del judici per la violació múltiple de manresa: El dia anterior van declarar la víctima i els testimonis clau. Es qüestiona el sistema penal. Posen de relleu que és una nena menor (14 anys). Oriol March demana aplicar bé el codi penal i hi ha d'haver rebuig social per a les persones que cometen aquest tipus d'actes, deixar de fer veure que no hi ha problema en aquestes conductes. Els nens s'eduquen amb la pornografia. Carod-Rovira critica les institucions. Les coses

no es resolen només amb lleis, es necessita canvi social. Allò que és aberrant no pot tenir ni complicitat, ni justificació i menys encara aplaudiments.

18/09/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/els-matins/els-matins-18092019/video/5920148/>

10/10/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/els-matins/els-matins-10102019/video/5934647/>

- Esther Vera (directora diari Ara)
- Ferran Espada (periodista)
- Àlex Sàlmon (periodista)
- Begonya Enguix (antropòloga i autora d' "Orgullo, negocio y otras derivas LGTB")
- Salvador Sunyer (director festival Temporada Alta)
- Dr. Soraya Artigas (pediatra CAP Sagrada Família, Barcelona)
- Dani Arbós (periodista)

08/11/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/els-matins/els-matins-08112019/video/5955082/> Amb Pere Bosch

- Laia Soldevila (periodista)
- Lluís Maria Anglada (advocat de Jordi Ros, detingut pel cas Judes)
- Carles Fernández (periodista)
- Fernando Carrera (professor universitari d'Oratòria i Debat)
- Anna Guitart

09/12/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/els-matins/els-matins-09122019/video/5977608/>

- Mllgrados Pérez Oliva (periodista)
- Jordi Barbeta (periodista)
- Ferran Casas (subdirector de Nació Digital)
- David Cirisi

Més 324

7/1/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/mes-324/mes-324-07012019/video/5811144/>

- Bel Olid (escriptora i traductora)
 - o Parlant de la inseguretat de les dones davant de la justícia, parla dels jutges que en les sentències no veuen patiment en la víctima. Denuncia que no s'apliquen les lleis necessàries per a parar la violència masclista.
- Isabel Llauger (experta en Relacions Institucionals)
- Maria Josep Feliu (jutgessa i membre d'Àgora Judicial) (entrevista)
 - o Acusats de La Manada en llibertat provisional a l'espera del suprem. La convidada diu que la percepció que té la ciutadania d'això és negativa i fa que pensin malament de l'administració de justícia.
- Joan Queralt (catedràtic de Dret Penal de la UB)
 - o Culpa al principal responsable de les idees de partits polítics com Vox: El Vaticà, tapant abusos sexuals a menors i no condemnant la majoria de violadors. Fa un recompte de les dones mortes des del 2003, més de 1000 dones mortes (perspectiva explícita), més morts que ETA en els 60 anys que van estar actius.
- Antoni Bassas: (periodista i directiu del diari Ara (convidat)
- Xavier Cassals (historiador)
- Xavier Muñoz Puigròs (advocat i escriptor) (entrevista)

5/2/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/mes-324/mes-324-05022019/video/5818909/>

- Montserrat Comas (portaveu de Jutgesses i Jutges per a la Democràcia) (entrevista)
- Joan Manuel Tresserras (professor de Comunicació UAB)
- Sònia Andolz (professora de Ciència Política a la UB i ESADE)
- Ernest Benach (expresident del Parlament de Catalunya)
- Montserrat Tura (exconsellera de Justícia i d'Interior)
- Miquel Puig (Economista)

6/3/19:

<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/mes-324/mes-324-06032019/video/5828827/>

- Francesc Canosa (periodista)
- Helena Yeste (periodista)
 - o Dones periodistes llibre “Dones que surten del paper”. Recull d’articles que reflecteixen l’actualitat a partir de la mirada de dones periodistes del període de la renaixença fins la guerra civil. El llibre retrata la història de Catalunya a partir de peces periodístiques de les dones. Es menciona a Dolors Montserdà, pionera del periodisme social. També Teresa Pàmies, Maria Luz Morales (primera directora d’un diari), Anna Maria Martínez Sagi, l’única periodista del front d’Aragó. Dones que es fan veure, que deixen la seva empremta al periodisme i passen d’una invisibilitat a una visibilitat. Aurora Bertrana, periodisme marcat per la perspectiva de gènere. Irene Polo, Mercè Rodoreda, Rosa Maria Arquimbau... Més de 100 dones periodistes durant la República.
- El dia de la tertúlia es presenta el manifest del dia de la dona treballadora, 8 de març. Es parla de la jornada del 8 de març de l’any anterior, que va tenir una implicació social molt gran i de com es preveu la de l’any en qüestió.
- Eduard Voltas (periodista)
- Isabel Llauger (experta en Relacions Institucionals)
- Andreu Pujol Mas (historiador)
- August Gil Matalama (advocat expert en Drets Humans) (entrevista)
- Marc Molins (Advocat Penalista) (tertúlia amb →
- Joan Queralt (catedràtic de Dret Penal de la UB)

11/4/19:

<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/mes-324/mes-324-11042019/video/5842488/>

- Joan Queralt
- Marc Molins
- Manuel Cuyàs (escriptor i periodista)
- Isabel Llauger
- Arnau González Vilalta (historiador)
- Silvia Casola (sociòloga)

- Ramon Espasa (exconseller de Sanitat i Assistència Social, exdiputat, ex senador i metge)
- Jaume Asens (entrevista)

20/5/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/mes-324/mes-324-20052019/video/5858881/>

- Javi López (candidat del PSC al Parlament Europeu) (entrevista)
- Anna Simó (exconsellera de Benestar i Família)
- Arnau González Vilalta (historiador)
- Ana Sofía Cardenal (professora de Ciència Política de la UOC)
- Joan Maria Clavaguera (periodista)
- Marc Molins
- Joan Queralt
- Marina Garcés (filòsofa) (entrevista)

18/6/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/mes-324/mes-324-18062019/video/5874035/>

- Laura Masvidal (parella de Joaquim Forn) (entrevista)
- Joan-Carles Mèlich (filòsof) (entrevista)
- Andreu Pujol Mas
- Sonia Andolz
- Astrid Barrio (polítologa)
- Antoni Gelonch (advocat)

17/7/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/mes-324/mes-324-17072019/video/5888961/>

- Laura Borràs (diputada Junts per Catalunya) (entrevista)
- Carme Rusalleda (xef) i Joan Torner (president de la Fundació Amics del Joan Petit- Nens amb Càncer) (entrevista conjunta)
- Eduard Voltas
- Margarita Sáenz-Díez (periodista)
- Manuel Delgado (catedràtic d'Antropologia de la UB)
- Mar Aguilera (professora de Dret Constitucional de la UB)

19/9/19:<https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/mes-324/mes-324-19092019/video/5921307/>

- David Bonvehí (president del PDeCAT) (entrevista)
- Gemma Vilanova (autora de “1 fill inesperat i 1 sofà”) i Ferran Mascaró (pare del Josep) (entrevista)
- Jordi Palou-Loverdos (advocat acreditat del Tribunal Penal de la Haia)
- Astrid Barrio
- Manuel Cuyàs (escriptor i periodista)
- Ana Sofía Cardenal
- Andreu Pujol Mas

28/10/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/mes-324/mes-324-28102019/video/5947861/>

- Manuel Cruz (candidat del PSC al Senat) (entrevista)
- Adam Majó (director de l'Oficina de Drets Civils i Polítics) (entrevista)
- Bel Olid
- Mar Calpena (periodista)
- Joan Queralt
- Arnau González Vilalta

26/11/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/mes-324/mes-324-26112019/video/5968486/>

- Quim Espanyol (arquitecte i escriptor)(entrevista)
- Albert Batet (president del Grup Parlamentari JxCat) (entrevista)
- Mar Aguilera
- Isabel Llauger
- Francesc Canosa
- David Minoves (president del CIEMEN)
- Laura Masvidal (dona de Joaquim Forn) (entrevista)

18/12/19: <https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/mes-324/mes-324-18122019/video/5987646/>

- Eduard Voltes
- Montserrat Tura
- Magda Gregori (periodista)

- Jordi Amat (filòleg)
- Alex de Azueje (membre d'Anem X Feina- Empresaris Catalans Independents)
(entrevista)

Taules excel TN i Tertúlies

Degut al gran tamany dels quadres i la complexitat d'aquests, ha estat impossible col·locar-los en aquest document. Per aquest motiu s'han penjat a la plataforma DropBox, per a accedir als documents: TN Migdia (dades Tn Migdia), TN Vespre (dades Tn Vespre), TN Migdia i Vespre (dades conjuntes) i Tertúlies, cliqueu: